

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
celoletno K 50.—
pololetno 25.—
Posamezna številka 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:
1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase K 1.—
uradne razglase 1.—
reklame 2.—

Uredništvo in upravištvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Občni zbor „Kmetijske družbe za Slovenijo“.

Zmaga pravice. — Z večino 69 glasov izvoljen za predsednika družbe generalni ravnatelj Pirc. — Družba prešla v roke „Samostojne kmetijske stranke“. — Klerikalci pogoreli! — Čast našim zavednim delegatom!

Dobojevan je velik in dolgotrajen boj, dosežena velika in slavna zmaga. Osvobodena je stara in čestitljiva „Kmetijska družba“ in strti so njeni izkoriščevalci. Velika in pomembna zmaga je to, v trajno korist slovenskega kmetovalca in v večno slavo onim, ki so jo izvojevali.

Pred 154. leti je bila ustanovljena „Kmetijska družba“, ki je tako ena najstarejših kmetijskih organizacij vse Evrope. Poldrugo stoletje je vršila svojo nalogo in vsa novejša zgodovina slovenskega naroda je našla v njej živo pričo. Od cesarice Marije Terezije, njene ustanoviteljice, pa do osvobodjenja jugoslovenskega naroda je delovala „Kmetijska družba“ in zničili jo niso niti viharji velike francoske revolucije, niti zavojne vojne velikega Napoleona, niti črna reakcija ob času absolutističnih Habsburžanov. Kakor živa skala sredi razburkanega morja je stala „Kmetijska družba“ neomajno sredi viharjev življenja in niti zob časa ni mogel zrahljati njenega trdnega temelja. Slovenski kmetovalec je bil ta temelj in iz njega je črpala družba svojo moč, svojo slavo in svojo veličino.

Zategadelj pa je tudi le božja pravica, če je prešla družba v roke tistega, kateremu je namenjena in kateri jo vzdržuje, to je v roke slovenskega kmetovalca.

Ze davno bi se moralo to zgoditi, da se niso vrgli klerikalci kakor panter na tilnik slovenskega kmetovalca — da govorimo prosto po gospodu Avramoviču — in da niso z nasiljem, s korupcijo, z volilnimi sleparijami in sploh z vsemi sredstvi iztrgali slovenskemu kmetu „Kmetijsko družbo“. Desetletja so držali ti profiteljski mogotci družbo v svojih rokah in s svojim strankarskim delovanjem, s svojim brezvestnim in nezmožnim gospodarstvom spravili nekdanjo cvetočo družbo na rob propada.

Slovenski kmet, ki je poznal nekdanje vzorno delovanje družbe, je moral leta in leta gledati, kako se šopirijo v družbi ljudje, ki poznajo vse prej, kakor ljubezen do kmeta, katera je predpogoj dobremu gospodarstvu. Ko je slovenski kmet to videl, je hotel iztrgati družbo, svojo največjo tvorbo, iz rok strankarskih izkoriščevalcev — toda ves napor je bil zaman, ker gospodujoča gospoda je znala z raznimi gesli premotiti kmeta in razbiti njegovo enotnost. In opiti na naklonjenost cesarskega Dunaja so vihteli gospodarji družbe dalje svoj bič nad kmetom ter vedno bolj in bolj izpreminjali samo strokovno kmetisko organizacijo v klerikalno strankarsko domeno.

Šele veliko osvobodjenje jugoslovenskega naroda, ki je strlo sovražni

Dunaj in podrlo glavno oporo klerikalnih generalov, je prineslo slovenskemu kmetovalcu možnost, da postane v lastni hiši svoj gospodar. Prišel se je boj, trdovraten in silen boj, ki je mesece in mesece razvnel slovenske kmetovalce in ki je dne 28. aprila 1921. ovil venec zmage okoli našega zelenega prapora. Ne bi bila še dosežena ta zmaga, da si ni slovenski kmet priboril že pred njo druge pomembne zmage, ki mu je prinesla politično svobodo, ki ga je osvobodila političnega jebobstva gospode. Dne 28. novembra 1920. je pripravil slovenski kmet svojo zmago z dne 28. aprila, ker šele po politični svobodi je mogoča tudi gospodarska svoboda.

Krčevito so se oprijemali klerikalci odborniških stolčkov v „Kmetijski družbi“ in za vsako ceno so hoteli ostati še nadalje njeni neomejeni gospodarji, tudi niso hoteli pripustiti v odbor nikogar, ker so se bali kontrole. Nasilje za nasiljem so izvrševali v ta namen, spletko za spletko so si izmišljevali in laž za lažjo so uporabljali, samo da bi ostali na vladi oni, ki so bili pravi grobokopi slovenskega naroda. Ni jim bilo do dobrega delovanja „Kmetijske družbe“, nego do tega, da vzdržijo družbo z raznimi profesorji na čelu — za strankarsko orožje.

Klerikalci so spoznali, da se s preobratom niso izpremenile samo zunanje razmere v deželi, temveč da je tudi mišljenje ljudstva sedaj čisto drugo, kakor pa je bilo pred vojsko. Da pa ne more biti ta izprememba v korist njim, ki so leta in leta samo izkoriščali prebivalstvo, so dobro vedeli. Zategadelj so se bali ljudske sodbe in zategadelj so se izogibali volitev. Zaradi tega so tudi hoteli, da bi volili glavni odbor „Kmetijske družbe“ tisti delegatje podružnic, ki so bili izvoljeni še pred preobratom, ker le na ta način so upali, da ostanejo neomejeni vladarji družbe. Naravno, da slovenski kmetje tega nikakor niso mogli pripoznati. In tako se je vnel boj, ki je trajal mesece in mesece in ki je bil dobojevan dne 28. aprila.

Nimamo prostora, da bi opisali ves boj, zadostuje naj, če omenimo samo glavna dejstva iz tega boja.

Da bi zanesljivo zmagali, so klerikalci najprej preuredili pravila „Kmetijske družbe“, in sicer so jih izdelali tako, da bi jih nihče ne mogel iztisniti iz družbe. Božja pravica pa je preprečila njih nakane in zgodilo se je, da je bila ravno preuredba pravil pogin klerikalcev. Drugim so jama kopali, sami pa so vanjo padli.

Na umeten način so množili vrste svojih pristašev. Vpisovali so kar v množicah svoje kimovce kot člane, plačevali za nje članarino in usta-

navljali nove podružnice, naše pristaše pa so odklanjali. In ni bilo dovolj tega; razvejavljali so po vrsti vse podružnične občne zборе, na katerih so bili izvoljeni za delegate naši člani. Toda tudi to je bilo zaman, kajti pravica je nepremagljiva.

Ker je družba trpela vsled strankarskega boja, so naši pristaši opotovan predlagali sporazum. Toda ošabno so odklanjali klerikalci vsak sporazum, češ da bi bilo pod njih častjo, če bi se pogajali z nami. Bili so namreč čisto trdno uverjeni, da bodo njih sleparske mahinacije uspele.

Toda končno je prišlo razočaranje. Takrat, ko so klerikalci spoznali, da so jim ure štete, so poizkusili poslednje. Z nesramno lažjo, da se vsled nasilnosti samostojnežev ne more vršiti občni zbor družbe, so odpovedali občni zbor in čisto protizakonito hoteli dalje vladati v družbi. Ves narod je vstal proti tej nameri in vlada je morala uveljaviti pravico. In tako je prišel v družbo vladni komisar in občni zbor družbe je bil sklican. S tem pa je bila naša zmaga neizogibna, kar se je tudi zgodilo.

Težek je bil boj za „Kmetijsko družbo“ in s slavo pokrita se vrača iz njega SKS., kajti ta bojni bil samo političnega, ampak tudi velikega gospodarskega in moralnega pomena. Ali naj postane družba zopet to, kar je bila, osrednja strokovna in ne-strankarska organizacija slovenskega kmeta, ali naj se umakne slabo gospodarstvo dobremu gospodarstvu, ali naj bo končana krivica — za vse to se je bil boj.

Zmaga ima pa še drug pomen. Nosilec naše kandidatne liste je bil generalni ravnatelj Pirc in v tem imenu je zapaden ves program. Poldrugo stoletje je delovala družba in polovico te dolge dobe sta vodila družbo dva moža: oče slovenskega naroda, kakor so imenovali dr. J. Janeza Bleiweisa, in oče slovenskega kmeta, kakor bi morali imenovati generalnega ravnatelja Gustava Pirc, kajti ves veliki napredek slovenskega kmeta, ki je bil dosežen v zadnjih desetletjih, je bil utemeljen v „Kmetijski družbi“, „Kmet. družba“ pa je bil Pirc, njen glavni ravnatelj. Klerikalci, ki so že davno zavrgli svo npravnost, se niso sramovali, da so najzaslužnejšega moža spravili iz družbe, ker ni trolil v njih krivični rog. Ker pa se je tega sramoval slovenski kmet, zato je postavil na čelo družbe zopet Pirc. Popravljen je s tem krivica, kar je tudi velik pomen četrtkov zmage.

Kako velikansko zanimanje je vladalo za občni zbor „Kmetijske družbe“ po vsej pokrajini, je pokazala najlepše velikanska udeležba delega-

tov. Ze v sredo dne 27. aprila zvečer je došlo v Ljubljano vse polno delegatov, na dan občnega zbora dopoldne pa je bila Ljubljana naravnost oživiljena od njih. Povsod si videl krepke kmetске postave in posebno pred hotelom „Unionom“ se je nudila očem živahna slika vrvenja in drvenja.

Kranjski delegati so zborovali v veliki dvorani hotela „Uniona“. Goste skupine delegatov so stale pred hotelom in živahno razpravljanje je bilo povsod v teku. Ze na prvi pogled je bilo videti, da stoji naša stvar trdno in z vseh obrazov sta žareli samozavest in zmagoslavje.

Ob enajstih dopoldne so pričeli delegati polniti dvorano, potem ko so se pri vходу podvrgli legitimiranju, ki se je vršilo hitro, v redu in natančno.

Ob tridesetih na dvanajst je otvoril občni zbor vladni komisar dr. Fran Špiler-Muys, ki je uvodoma podal kratko sliko družbene zgodovine.

Družben tajnik g. Lah je nato naznanil zborovalcem, da so dovoljene 40 obiskovalcem gospodarske razstave v Pragi državne podpore in druge ugodnosti, vsled čegar je na kratko priporočil obisk razstave.

Nato so bili imenovani po vladnem komisarju za skrutinatorje delegati: Janez Finžgar, župan na Breznici, Karel Zaplotnik, posestnik na Letenci pri Kranju (oba SLS.) in inž. Albert Vedernjak, ravnatelj kmetijske šole na Ormu, Viktor Engelmann iz Šmartnega v Tuhinju (oba SKS.) ter Ciril Prijatelj, uradnik „Kmetijske družbe“.

Skrutinij se je pričel ob dvanajstih in končal ob eni 45 minut. Med skrutinijem so se vršile živahne debate in so naši povedali klerikalcem marsikako krepko, a resnično.

Ob dveh popoldne je komisar dr. Špiler-Muys zopet otvoril zborovanje in proglasil izid volitve.

Občnega zbora se je udeležilo od 164 podružnic 162 in od 357 delegatov 353. Oddanih je bilo 353 glasovnic, med njimi ena neveljavna.

Izvoljeni so bili:

Za predsednika generalni ravnatelj Gustav Pirc z 210 glasovi (klerikalni kandidat za predsedniško mesto Jakob Jan je s 141 glasovi slavno pogorel);

za drugega podpredsednika naš tovariš Ivan Pipan, ki je dobil 211 glasov;

za odbornike z 211 glasovi naši kandidati, in sicer tovariši: Bohuslav Skalicky, vinarski nadzor-nik v Novem mestu; Franc Hočevan, posestnik v Strugah; Martin Bajuk, posestnik v Božjakovem št. 30; Ivan Štrumbelj, posestnik na Igu; Franc

Črnagoj, nadučitelj v Črni vasi; Jože Hočevan, posestnik v Žejah pri Komendi; Alojz Pavlin, živinovzdravnik v Ljubljani; Jože Černe, posestnik v Zgornji Šiški; Ivo Ažman, posestnik v Hrašah pri Lescah, in Anton Meden, posestnik v Begunjah pri Cerknici.

Ker stoji naša stranka na stališču, da naj bodo pregledovalci računov iz opozicije, zato ni postavila svojih kandidatov, temveč so naši delegati volili klerikalca, vsled česar sta bila izvoljena za pregledovalce računov Janez Piber, župnik v Senčurju pri Kranju, in Josip Oražem, posestnik v Mostah pri Ljubljani.

Z velikanskim navdušenjem so sprejeli naši pristaši komisarjev razglas in klici, kakor „Živio Pirc!“, „Živeja SKS!“ kar niso hoteli po-negati. Poparjeni so sedeli klerikalci in se žalostno spominjali časov, ko so vladali neomejeno oni ljudstvu v škodo, toda sebi v prid.

Nato je proglasil vladni komisar še izid volitve v „Mestnem domu“, kjer so volili štajerci in Korošci.

Volitev v „Mestnem domu“ je vodil vladni svetnik dr. Ignacij Rutar. Za skrutinatorje so bili imenovani po njem delegati Košack (SLS.), Žebot (SLS.), Zemljich (SKS.) in Ivanjčič (SKS.). Od 136 podružnic je bilo zastopanih na zborovanju 131 podružnic, od 355 delegatov pa 338. Udeležba je bila torej manjša kakor s Kranjskega. Klerikalna lista je dobila 224 glasov, naša 106. Zmagali so torej klerikalci in zato so bili izvoljeni: za prvega podpredsednika profesor Evgen Jarc, za odbornike pa Miha Brenčič, Franc Černe, Robert Košar, Jakob Jan, Martin Šteblovačnik, dr. Karel Verstovšek in Jakob Vrečko. Korošci (6 delegatov) pa so izvolili za svojega odbornika Dominika Kotnika.

Značilno pa je, da klerikalci na prva mesta niso kandidirali kmetov ali kmetijskih strokovnjakov, ampak — profesorje. Med drugimi kandidati SLS. je tudi Jan, ki je znan po svojem sovraštvu do Srbije.

Popolna zmaga je tedaj naša. Samostojni imamo v „Kmetijski družbi“ odločilno večino in predsednika, klerikalci pa ne pomenijo nič. Težko je sicer prevzemati po klerikalcih tako zavoženo družbo, a z vso vne-mo se bomo oprijeli dela, da jo rešimo propada.

S pridnim in poštenim delom bomo dosegli to v blagor tistega, čigar je „Kmetijska družba“, v blagor kmeta.

V to pomozi Bog!

Občni zbor „Samostojne kmetijske stranke“ v Celju.

V ponedeljek dne 25. aprila je bil v Celju občni zbor celjskega okrožja SKS., ki se ga je udeležilo 150 delegatov. Občni zbor je potekel sijajno

in znova krepko utrdil misel kmetiske osamosvojitve. Na občnem zboru so bili vsi naši štajerski poslanci, ki so jih zborovalci toplo pozdravili in jim priredili navdušene ovacije.

Občni zbor je otvoril tovariš Sabinčin, na kar je bil izvoljen za predsednika zboru tovariš Mahen, ki je

po kratkem pozdravu navzočih podal besedo poslancem.

V temperamentnih, lepo zasnovanih in močato odkritosrčnih govorih so nato podali poslanci Drogenik, Kirbiš, Mrmolja, Urek in Vošnjak izbrpno poročilo o političnem položaju, o svojem delovanju

in o bodočih nalogah stranke. Pozorno so sledili zborovalci njih izvajanjem in z navdušenjem so jim izrekli soglasno zaupnico.

Nato so bili soglasno izvoljeni v okrožni odbor sledeči tovariši:

celjski okraj: Anton Mahen, posestnik v Trnovljah pri Celju, in Jo-

žef Kozuh, posestnik v Škofji vasi pri Celju;

Šmarje pri Jelšah: Matija Pogelšek, posestnik v Belem Šmarju pri Jelšah, in Ivan Habijan, posestnik v Šmarju pri Jelšah;

Vranksko: Ludovik Plavšček, posestnik v St. Juriju ob Taboru, in

Za občinske volitve velja za vse naše pristaše volilna dolžnost!

Franc Turnšek, posestnik v Prekopi v Savinski dolini;

Laško: Jakob Pušnik, posestnik pri Sv. Rupertu, in Vekoslav Šmid, posestnik v Jurklostru;

Gorji grad: Martin Zidar, posestnik pri Sv. Martinu na Dreti, in Ivan Miklavc, posestnik v Mozirju;

Konjice: Anton Strnat, posestnik v Oplotnici, in Vincenc Sovič, posestnik pri Sv. Jerneju;

Rogatec: Anton Debelak, posestnik v Topolah, in Ivan Zurnjan, posestnik v Rogatecu;

Kozje: Andrej Turnšek, posestnik v Drenskem rebru, in Franc Jovšnik, posestnik v Veterniku;

Sevnica: Franc Trupej in Franc Lipovšek — oba posestnika v Sevnici;

Brežice: Franc Kone ml., posestnik v Globokem, in Martin Kos, posestnik v Slivcu;

Šoštanj: Franc Zagar, posestnik v St. Janžu-Velenju, in Franc Zlebnik, veleposestnik v St. Vidu-Mišinjah.

Od kmetijskih strokovnjakov so bili soglasno izvoljeni: Franc Gorican, posestnik in nadzornik za sadjarstvo v Višnji vasi; Ivan Belle, ravnatelj kmetijske šole v Sent Jurju, ob južni železnici, in Ivo Sanein, referent za agrarne reforme v Celju.

O občinskih volitvah in o agrarni reformi je poročal na zboru tovariš Sanein. Njegov referat je bil stvaren in izčrpljiv ter so ga sprejeli zborovalci z največjim odobravanjem. Ko so se poslanci odgovorili na razna stavljenja vprašanja in dali vsa zaželjena pojasnila, se je občni zbor zaključil.

Deželni vladi v Ljubljani pa je bila poslana protestna brzojavka zaradi šikan pri izdajanju potnih listov v Mursko Soboto.

Uspeh celjskega zbora je bil poln in je znatno okreplil našo misel. Vse to je zasluga delavnega krajevne odbora v Celju, pa tudi naših poslancev, ki so vedno in povsod marljivo delavci za našo stvar in za zmago Stare pravde. Čast jim!

Shodi v Posavju.

Dne 24. aprila je priredil poslanec Urek pod milim nebom shoda v Dobovi in v Kapelah.

Sijajen govor poslanca Ivana Mrmolje.

Na 24. seji ustavotvorne skupščine je imel naš poslanec Mrmolja pomemben govor, ki je vzbudil v vsej zbornici, tako na vladnih klopek kakor med opozicijo, veliko zanimanja in napravil na vse globok vtisk. Z močasto odkritosrčnostjo je povedal poslanec Mrmolja, kaj nas tlači in kaj je vzrok, da ne pridemo do tako željno pričakovane konsolidacije države. Brezobzirno je razgalil krivce in neusmiljeno žigosal njih demagoško in hujskajoče delovanje. Napeta pozornost je zavladala v zbornici, ko je prečital naravnost historično pismo SKS slovenskima škofoma in ko je zmogočno besedo izpovedal temeljne zahteve slovenskega kmeta. Najgloblji vtisk pa so naredile Mrmoljeve besede o dolžnostih in pravicah dela. Močne in potrebne so bile te besede in vsa zbornica jih je sprejela z viharnim navdušenjem, saj so podale ono, kar so čutili vsi, a kar se je upal povedati le poslanec Mrmolja. Enako učinkovit je bil Mrmoljev govor tudi, ko je govoril o uradništvu in o vzrokih našega neujedinenja. S pridom bi lahko uporabili oboje naši politiki, ker je oboje tudi rak-rana našega političnega življenja.

V nastopnem prinašamo govor poslanca I. Mrmolje zaradi njegove načelne važnosti, kakor tudi zaradi njegove pomembnosti po stenografskem zapisniku v celoti. Govor se glasi:

Spoštovana skupščina!

Govorim kot Slovenec, kot kmet, kot član «Samostojne kmetijske stranke». Poslani smo bili v to skupščino, da čim prej izdelamo ustavo

ter da uredimo državo tako, kakor pričakuje to ves naš narod in kakor je to potrebno vobče in zaradi ugleda napram zunanjim državam.

Zategadelj je tudi «Samostojna kmetijska stranka za Slovenijo» s svojimi poslanci vstopila v vlado. Imamo pa v Sloveniji stranke, ki temu ugovarjajo, protestirajo in vodijo svojo separatistično politiko. Ti ljudje, ki so več kot dve leti delali v vladi in ki so sokrivi stvari, ki so se godile v državi, danes obsojajo to, kar so sami

Ker so nekateri pristaši nasprotnih strank razširjali pred tem časom najzlobnejše laži v teh tlasti za klerikalizem nedostopnih kraji, je dal poslanec Urek že teden dni prej razglasiti shoda pri cerkvah s pozivom, naj se udeležijo shodov zanesljivo tudi vsi oni kmetniki, ki lažejo čez nas. Kapelčani so povabili zato tudi Zebota in Kranjca, naj prideta na ta dva shoda in ponovita na njih trditve, ki sta jih izrekli v teh krajih na svojih tajnih shodih, zahrbtno. Na odprti dopisnici so jih pozvali s pripombo, da si pritista s tem, če ne prideta, sama sebi pečat nesramnih lažnivcev. Seveda sta oba «junaka» ostala korajžno doma.

Pač pa so napovedali za oba shoda svoj prihod Radičevi agenti, ki so v ta namen poslali na shoda potrebno število hrvaških seljakov, kateri naj bi, razdeljeni med zborovalce, pobunili le-te za Radičevo idejo. Sprico vseh teh okolišnosti je vladalo za shoda veliko zanimanje ter se je zbralo zlasti v Dobovi mnogobrojno občinstvo od blizu in daleč.

V Dobovi je otvoril shod ob osmih zjutraj tovariš Fr. Cetin, ki je za predsednika shoda predlagal tovariša župana Pintariča. Le-ta je dal besedo poslancu Ureku, ki je v dveurnem govoru obširno naslikal položaj v državi in delovanje v zbornici. Zborovalci so sprejeli poslančeva izvajanja s presrečnim navdušenjem. Navzočni Radičevi poslanci iz Zagreba, dr. Pernat, Herzog in drugi, so bili ves čas mirni in tihi.

Po končanem govoru poslanca Ureka pa je zaprosil eden izmed teh «zagrebskih seljakov» za besedo, katero je tudi dobil. Govoril je pol ure, spočetka mirno, nato pa čim dalje burnejše, kritikujoč nebo i zemljo, žandarje, policaje, sodnike in popove, zabavljaj, da se Hrvatov ne vpošteva in da se tako — brzo — hoče izpeljati ustavo itd. Misleč, da je že pridobil na svoj lim zborovalce, je končal z vzklikom «Živela Hrvatska seljačka republika!» Temu klicu so se odzvali navzočni hrvaški seljaki — a nihče drugi.

Nato je povzel besedo poslanec Urek ter jim mirno in stvarno, toda temeljito odgovoril. Ker so uvideli, da se jim je nakana, zasejati na to stran Soile seme Radičevizma, izjavila ter da jih je stvarni Urekov odgovor razkrinkal celo pred navzočnimi njihovimi seljaki, je hotel dr. Pernat z nekvalifikovanimi medklici motiti govornika. To pa je Ureka tako razvnelo, da jih je brezobzirno razkrinkal kot zapeljivce seljaka, katerega vodijo za nos, ter jim dokazal, da so oni tisti, ki upropaščajo hrvaškega seljaka in ga tirajo v bečo in pogin. Posledica tega razkrinkanja je bila, da so se med ogorčenim viharjem domačega občinstva dvignili pesti onih in istih Hrvat-

skih seljakov, ki so pred desetimi minutami vzklikali «Živela Hrvatska republika!», proti njih lastnim Radičevim poslancem, kateri so nato brez slovesa zapustili zborovališče in jo mahnil čez Sotlo ter pozabili na shod v Kapelah, katerega bi po svojem narčtu morali še posestiti. Naši Dobovčani so živo pokazali, da med njimi ni mesta za izkoriščevalce kmetijskega ljudstva, pa naj prihajajo pod katerokoli firmo. Čast jim!

V Kapelah je ob enajstih dopoldna otvoril shod župan Strgar, ki je bil izbran tudi za predsednika shoda. Obširno in stvarno poročilo o celotnem položaju, ki ga je podal poslanec Urek, je bilo ob eni popoldni v navdušenjem zaključeno. Le navzočni komunistični socialist Pšeničnik se je zadal tiho rotli. Navzočni gospod župnik je prošil za besedo in skušal sicer mirno, vendar zelo zavito, ovreči nekatera Urekova trditve. Poslanec Urek je dal g. župniku tako točne odgovore na vsa njegova vprašanja, da jim je moral slednjič še sam župnik pritrditi. G. župnik se je, uvidevši brezplodnost in blamažo svojega nastopa, lepo in mirno poslovil.

Tako so doživeli lepo blamažo po vrsti vsi naši nasprotniki, ker je resnica z nami in ker nas vodijo ljudje, ki so z vso dušo za nas. Zmagovit je zeleni prapor v slavo osvobojenega kmeta in v grozo sovražnikov. Čast našim poslanem, ki mu pridobivajo slavo!

Za izvoz naših vin.

Vsled zastoja vinskega izvoza je poslal kmetijski minister, tovariš Ivan Pucelj, našega poznane strokovnjaka, višjega vinarskega nadzornika Skalicega na Češko, da prouči tamošnje razmere na vinskem trgu. Istočasno bo g. Skalicek skušal pridobiti odjemalce za naša vina. Da bo imela njegova akcija čim največ uspeha, se namerava prirediti na Češkem razstava naših vin, ki jo bo pripravil g. Skalicek.

Če se posreči namera našega poljedelskega ministra, potem bo to v posebno korist štajerskih vinogradnikov, ki so po večini izgubili vsled nizke vrednosti avstrijske krone dosežanje avstrijske odjemalce svojih vin.

Zato je akcija poljedelskega ministra, tovariša Pucelja, največjega pomena in obnem nov dokaz, kako se more delati za kmeta, če se hoče. No, gospod Roškar, kaj pa ste Vi tozadevno ukrenili ob Vašem ministrovanju?

je v preteklem letu, ko se je pričelo novo gibanje kmetov, oziroma «Samostojne kmetijske stranke». Tisti čas, ko so bili oni na vladi, ko je bil klerikalec dr. Brejc predsednik deželne vlade v Ljubljani, so hoteli na vsak način zatreti naše gibanje. Prepovedali so nam naše zbere, češ da je to zaradi komunistov, samo da nismo mogli širiti našega gibanja. Ko smo sklicevali naše zbere, so nas oni obrekovali, da snujemo državi nevarno organizacijo. (Medklici in nemir.)

Gospodje! Jaz sem rojak nesrečno zemlje goriske, ki je zapadla pod italijanski jarem. Bil sem vzgojen v narodni borbi kot zaveden Slovenec, kot Jugoslovian izza detinskih let. (Odobravanje in ploskanje v središču.) Ker je bila moja hiša razdejana in moja posestvo razkopano od granat in ker so se v mojem kraju vršili 14 mesecev boji, sem si kupil malo posestvo na Stajerskem, kjer sem preživel kot poljedelec sebe in svojo rodbino. Tako sem prišel z italijanske meje na nemško mejo, med narod, ki je bil vzgojen v nemškem duhu. V onem času, ko so me smatrali Nemci za provzočitelja gibanja med narodom, mi je neki prijatelj rekel, da me imajo Nemci v Mariboru zaznamenovanega in da me bodo obesili, kadar dobe zopet te kraje v oblast. Kot zaveden Slovenec in kot Jugoslovian sem delal ob prevratu med tem narodom kot prvi, da se ti ljudje pripravijo na to, kar je treba, da se oni zavedajo, da so tu v naši državi kot Jugoslavlani in da morajo spoštovati to našo državo. Ko je pričela delati naša stranka, niso hoteli ti ljudje, ki so bili vzgojeni v nemškem duhu, pripasti vladajoči klerikalni stranki, ampak so se oprileji «Samostojne kmetijske stranke».

Da boste vedeli, kaj je na tem, da so mene tožili, da snujemo državi nevarno društvo, si dovoljujem Vam tukaj prečitati citat iz našega programa, ki vse tako obdolitve ovirje. Točka 3. programa naše stranke se glasi: «Nadaljevala bo vztrajno boj tudi za notranje ujedenje našega troimega naroda. Neizprosno bo nastopila proti vsem škodljivcem in državo ogrožujočim elementom.»

Ta program so sprejeli ti ljudje in na tem programu smo delali jaz in moji tovariši med ljudstvom med Dravo in Muro in smo organizirali ta narod.

Ko so klerikalci imeli svojo vlado, so pokazali, kakor sem že prej rekel, kako razumejo svobodo. Oni razumejo pod to besedo samo svobodo za svojo politiko. Kdor je protiven njihovi politiki, tega hočejo zatreti in mu ne priznajo niti državljanske svobode. Za dokaz naj Vam služi to, kar so pisali ob tistem času. Pisali so namreč: Vlada, pozor! Dokazano je, da je pesniški Mrmolja v družbi s Paskalom in Hojnikom organiziral omenjeno državi nevarno nemušersko druhal. Sokriv je hujskanja, ki se vrši na severni meji proti naši državi. Zato Paskala v Nemško Avstrijo, Hojnika pod sekvestar, Mrmoljo pa v Vrtojbo! Tako so diktirali oni vladi v Ljubljani.

Tako razumejo oni svobodo. Isti čas je bil na vladi dr. Brejc, begunec iz Koroške — jaz sem bil pa begunec iz Primorske. Jaz sem se nastanil v državi, sem takoj prijel za delo, sem sam obdeloval zemljo in s delom preživel svoj družino; dr. Brejc pa je prijel za narodove sinekure ter postal vladar te zemlje. Ker je bil klerikalec, je smel biti deželni glavar. Jaz pa, ki sem bil samo kmet in pristaš stranke, ki je bila protivna klerikalni stranki, ne bi smel sklicevati zborov kmetске stranke. Tako razumejo svobodo naši klerikalci, ki danes kriče, da narod hoče svobodo. (Medklici.)

Toliko sem hotel reči, da vidite, koliko je vredno tisto kričanje klerikalcev o avtonomiji, o samoupravi in o narodovi svobodi.

Mi in vera.

Dalje pridemo na ono proslulo odredbo, da se vera in cerkev ne smeta izrabljati v politične strankarske namene. Rečem Vam, gospodje, da mi kot zemljoradniki, kot kmetje nismo protivni veri. V našem programu stoji, da hoče naša stranka ščititi vero. Točka 7. namreč pravi: «Stranka bo varovala verski čut slovenskega ljudstva.» Dalje: «Glede vere stoji stranka na stališču, da ostane narod veren. Vera povzdiguje človeka nad druga stvarstva. Brezverje pa ga ponižuje in mu jemlje človeško dostojanstvo. Zatorej bo stranka vedno nastopala proti elementom in strankam, ki bi hotele narod zavajati v brezverje.»

Govorim kot kristijan, kot prepričan katoličan. (Odobravanje v središču.) Kot tak ne delam nič veri protivnega. Prav zato, ker hočemo, da bo dita vera in cerkev svobodni, je potreben «kancelparagraf». (Medklici.) Jaz sem prepričan, da sta vera in cerkev last naroda in ne last duhovnika. Duhovnik je pozvan na svoje mesto zaradi naroda, da narodu služi v verskem pogledu, ne pa, da vzame vero v zakup, da z vero trguje.

Ko se je predlagal «kancelparagraf», je g. dr. Šimrak rekel: «Če je tako v Sloveniji, zakaj se ne pritožite pri škofih?» Mi smo se pritožili pri obeh naših škofih.

Pismo SKS. slovenskima škofoma.

V početku ustanavljanja naše stranke smo pisali obema škofoma posebno pismo. Da bo g. dr. Šimrak vedel, kaj smo pisali, hočem to pismo prečitati iz naše brošure, ki sem jo jaz napisal proti klerikalni brošuri «Primate tatu!» Tam pišemo to-le:

«Prevzvišeni vladika!

Kot verni katoličani se čutimo slovenski kmetje težko prizadete od strani naše častite duhovščine vsled strastnih napadov na «Samostojno kmetijsko stranko za Slovenijo».

Vsled novo nastalih razmer ni nič naravnnejšega in potrebnjega, bodisi za kmeta kot za državo, kakor neodvisna, samostojna kmetška politična organizacija. Mi kmetje uvidevamo sedanjí položaj v državi in pokret ljudstva v zunajem svetu. Tek časa je privedel ljudstvo do tega, da se otreša nadvlade posameznikov iz tako imenovanih boljših slojev.

Posebno moč in oblast pridobiva danes delavski stan. Zahtevo organiziranega delavstva pa gredo že predaleč, ker hoče delavstvo zboljševati svoj položaj na račun drugega delavskega stanu, to je kmeta.

Naša Jugoslavija je kmetška država in vendar se v njej čim dalje bolj uveljavlja delavski internacionalni stan kot diktator in gospodar. Tega sta se ustrašili naši stari, izživelji politični stranki: «Slovenska ljudska stranka» in «Jugoslovanska demokratska stranka», kateri socialni demokraciji popuščata in jo takorekoč indirektno podpirati. V tem vidimo mi kmetje dejstvo, da ob vsaki najmanjši priliki kakih političnih neredov lahko v Jugoslaviji doživimo res pravi diktat organiziranega delavstva.

Tega kmetje ne dovolimo! Zato se tudi mi stanovsko organiziramo, da se tako postavimo proti nasilju proletariatskega diktata in mu zakličemo: «Stoj, tudi mi smo delavci, a nečemo biti tvoji sužnji, kakor je ruski kmet!»

Hočemo in moremo se sami vladati. Kakor drugim stanovom, tako gresta

tudi našemu stanu pravica in enaka oblast za vlado nad samim seboj.

To uvidevamo kmetje, ustanovitelji «Samostojne kmetijske stranke», in vse naše kmetško ljudstvo. Le ta stranka more preprečiti, da ne zapade velik del kmetškega ljudstva socialni demokraciji. Ljudstvo, ki je bilo pet let preganjano po svetovni vojni in je bilo v vsej svoji vzgoji varano, neče biti več samo slepo in poslušno orodje, marveč ono hoče videti in vedeti, kaj in kako se o njem v politiki sklepa.

Pa tudi v verskem oziru je «Samostojna kmetijska stranka» potrebna kot posredovalna stranka reda. Naša stranka nima namena delati izključno le za svoj stan, marveč tudi za vero, dom in državo.

To bi morala uvideti tudi naša častita duhovščina. Ne smela nam bi podtikati zveze z drugimi strankami, ki je v resnici ni. Morala bi se na nas naslanjati, ne pa nas krivo predstavljati kot brezverce. Mi smo utverjeni, da tako postopanje in nepravilno podtikanje navsezadnje največ škodujeta veri sami in zato tako postopanje tudi z verskega stališča obsojamo. Ali hočete, da naj bodo vsi oni, ki niso v «Slovenski ljudski stranki», sami brezverci? Kdo pa bo potem še veren?

Mi smo postavili našo stranko na versko, krščansko podlago in hočemo, da tudi taka ostane in zato ne dopuščamo, da bi kdo zaradi blaga kake politične stranke vero na umazan način izkoriščal v politične svrhe.

Na Vašo Prevzvišenost apeliramo, da o nas dobro sodite in, naročite častiti duhovščini, naj bo zmerna, naj nas ne žali in ne izživa. Na naši strani so vsi kmetje, ki so poučeni. Zalostno bi bilo, ako bi hotela častita duhovščina z nami bojevati boj do najskrajnejšega. Uspeši, če tudi bi jih morda kaj dosegla, ne bodo trajni, veri pa bi tak boj silno škodoval.

To smo se čutili dolžne izporečiti Vam, Prevzvišeni, v pojasnilo in opomin ob pravem času. Ako se ne bo hotelo poslušati in vpoštevati našega resnega glasu, odhlanjamo za vse, kar pride, vsakršno odgovornost.

V imenu slovenskih kmetov.

vodstvo

«Samostojna kmetijska stranka»

Toliko v odgovor g. drju Šimraku, ki je rekel: «Če je res, da se v Vaši deželi tako zlorablja cerkev v politične namene, se pritožite pri svojih škofih!» To je bila pritožba, a škofje so to pritožbo ignorirali, kakor da ne bi imeli nič govoriti.

Narisk ruske revolucije.

Govoriti moram dalje o srečanju ustave in o ureditvi države. Znano je, da se je ob prevratu, ki ga je ustvarila svetovna vojna, ves svet potresel vsled strahu pred organiziranim proletariatom. Temu strahu je dala največ povoda sovjetska Rusija, v kateri je moglo pol milijona organiziranih delavcev ustvariti diktaturo nad sto milijoni kmetov. Da preprečijo tako diktaturo pri sebi, so obljubljale države, da se bodo preuredile demokratsko in pravično. Obljubila se je rošitev agrarne reforme, postavili so se razni tozadevni uradi, ministristva itd. Res je, da sedaj stvar ne gre naprej. Toda mislim, da nas ne sme ovirati pri sprejetju ustave dejstvo, da naša vlada ne more kar nenkrat urediti tega vprašanja in zadovoljiti najširših slojev našega naroda. Kajti jaz ne vidim nikake resnosti pri onih, ki največ kriče po zemlji, češ da bi radi oddelovali zemljo. To velja zlasti za komunistično stranko, ki hoče uvesti komunizem in sovjetsko republiko. Prepričan sem, da stremljenje komunistične stranke ne gre za ničesar drugim, nego za tem, da bi komaj 18 odstotkov prebivalstva zaslužilo 80 odstotkov kmetov in jih napravilo za sužnje na lastni zemlji.

Demagožstvo komunistov.

Naj Vam navedem za dokaz svoji trditvi neko priliko! Te dni sem se vozil skozi Makedonijo. V vlaklu je bil z menoj neki komunist, narodni poslanec, ki je bil v sporu z nekim meščanom, pristašem radikalne stranke. Prepirla sta se o tem, ali je oni poslanec res komunist, ali je pa samo egoist. (Veselosť.) Jaz sem samo poslušal. Končno sem pa vendar prišel še jaz do tega, da sem ga vprašal: «Prosim Vas, prijatelj, kaj hočete torej Vi doseči v Vašem kumanovskem okrogu?» Komunist mi odgovori: «Mi hočemo zemlje!» Na to sem pripomnil jaz: «Vaših besed ne morem vzeti resno. Ako bi Vi zahtevali zemljo, bi jo danes že imeli!» Komunist je odgovoril nato: «Jaz in moji tovariši smo vložili že leta 1913. tozadevne prošnje, a nismo ničesar dobili!» Jaz sem mu rekel: «Oprostite, jaz prav obžalujem, da Vi, ki ste nele organizator komunistične stranke, ampak celo narodni poslanec, ne poznate niti državnih uredb.» In pokazal sem mu uredbo od meseca septembra preteklega leta, ki govori o tem, kje naj se priglajajo tiisti, ki hočejo dobiti brezplačno zemljo, tri leta davka prosto. In take zemlje, ki bi se oddala brezplačno, je samo v okolici Kumanova za 70 rodbin!

To je dokaz, da so komunisti samo hujškači in da v njihovih zahtevah ni nikake resnosti.

Neresnost drugih opozicionalcev.

Kakor rečeno, je škoda, da se ureditev agrarne reforme tako dolgo zavlačuje. Toda mi ne vidimo danes pri nobeni stranki, ki je v opoziciji, resne volje, da bi narodu koristila in dala državljanom svobodo. Neurejena agrarna reforma jim daje samo povod, da morejo kričati nad vlado, ki ne more naenkrat zadovoljiti vseh državljanov.

Zato smatram za prvo potrebo in za prvo dolžnost vsakega poslanca, da uvidi položaj, v katerem se nahaja država, in da zastopavlja strankarske koristi državnim interesom. Dolžnost vsakega poslanca je, da misli najprej na državno korist in šele v drugi vrsti na korist svoje stranke. Jaz govorim tukaj kot kmet in kot jugoslovanski državljan. Kot kmet naj pričnem sedaj govoriti tudi

o naših delavskih strankah.

Ali vidimo v delavskih strankah v resnici kaj dobre volje, koristiti narodu in državi? Tega ne vidimo. Imamo veliko delavskih strank, kakor socialne demokrate, komuniste, krščanske socialce in narodne socialce. Berem njih spise in poslušam njih govore. Toda vsi njih spisi in vsi njih govori streme samo za cilj, kako bi se delavcu prikupil; govori in piše se samo o tem, kake uspehe bodo za delavce dosegli, da jih pridobe za svojo stranko. Ne vidimo pa pri njih nikake dobre volje, da bi delavca poučevali, da mora s produktom svojega dela zaslužiti plačo, ki jo dobi. Tega, kar je delavcu treba, mu ne povedo, o tem mu ne pišejo.

Čul sem te dni, da se je minister za socialno politiko hotel prikupiti delavcem kot njih prijatelj itd. Vse dobro in prav! Mi kmetje, ki smo drugi delavski razred, nismo nasprotni delavcem, ker so prišli od tega, kar so danes. Mi jim privoščimo, da žive kot ljudje, da žive človeka vredno življenje. Nočemo pa, da se oni organizirajo na način, ki škoduje drugemu delavskemu stanu, to je kmetu, tako da mora država pokriti difference in deficite, ki jih imajo podjetja, katerih delavci ne zaslužijo toliko, da bi se pokrili stroški podjetja.

Vzemimo samo naše

državne železnice!

Kdo je kriv, da ni nobenega reda? Kdo je kriv, da nastopa danes železničar kot gospodar države in da grozi: če ne bo tako in tako, jaz ne vozim več? Temu je krivo to, da ljudje, ki organizirajo delavstvo, ne uče, da nima delavec samo pravice do dobre plače, ampak da ima tudi dolžnost do dela in da mora s produktom dela zaslužiti plačo, ki jo dobi. (Ploskanje.)

Govori se toliko

o socializaciji podjetij,

o socializaciji rudnikov, tovarn itd. Tudi jaz sem za to. Toda rečem vam: kakor je danes vzgojen naš delavec — ali je mogoče, da mu daste tovarno v lastno režijo? Kakor delavec danes dela — ali je mogoče, da vzdrži s takim delom oni aparat in ono režijo, ki sta potrebna pri podjetju?

Kdor ne zasluži denarja, ki ga dobi kot plačo, ta krade drugemu, ki dela. (Zivahno ploskanje.) Vse, kar je prav. Govoriti hočem dalje

o kapitalu.

Moje mnenje o kapitalu je to-le: Ljenu in Trocki sta odpravljala kapitalizem in sta socializirala podjetja. Toda danes so prišli v Rusiji Ljenu, Trocki in drugi do tega, da vračajo vse nazaj in da ustvarjajo kapitalistično državo. In zakaj? Kapital je pri današnji ureditvi potreben; toda država mora skrbeti za to, da se kapital ne zlorablja v škodo družbe. (Odobravanje.) Če vidimo danes v naši državi, da se kapital zlorablja na škodo družbe, leži vzrok v tem, da imajo pri nas glavni kapital v rokah ljudje, ki nimajo nikakega čuta za našo državo, ljudje, ki govore slovansko samo v Beogradu in v uradih, v vlakih na Zidanem mostu in v Celju pa samo nemško. Ti imajo v rokah oni kapital, proti kateremu moramo delati, namreč židovski kapital. Ta kapital mora priti v roke naroda samega! (Odobravanje.)

Na ta način upam, da bomo prišli v okoliščini, ki jih ne vidimo danes v državi. To pa moremo storiti samo na ta način, če izdelamo ustavo, na podstavi katere bomo mogli preganjati tiste, ki zlorabljajo kapital na škodo družbe. (Odobravanje.)

Vstop v vlado.

Stranke, ki so danes v opoziciji, nas obsojajo, ker smo vstopili v sedanjo vlado. Odgovarjam jim to-le: Ali je mogoče danes v naši državi, da se sklene ustava brez demokratske in radikalne stranke? Mislim, da je to nemogoče. Ogledimo si samo opozicionalne stranke! Ali imajo enoten načrt ustave, kateremu bi se pridružila kaka večja skupina? Ne! Mi vidimo tu ustavni načrt komunistov — oni so za sovjetsko republiko. Mi poznamo nazore

Radičeve, ki hoče ne morebiti kraljevino Hrvatsko ali hrvatsko republiko: njegovi ljudje hočejo kmetijsko republiko tudi proti hrvaškim mestom. Ali je taka ureditev države mogoča? Ni mogoča!

Ostaneta še stranki naših klerikalcev in Narodnega kluba. Tam vidimo ljudi, ki so po svojem stanu duhovniki, ki so si sami izbrali ta poklic, pa ga ne marajo izvrševati, ampak hočejo raje voditi politiko. Njih pristajši pa mislijo samo to, kar piše časopisje. In kaj piše njih časopisje koncem koncev? Prečitati vam hočem nekaj stavkov iz klerikalnega organa «Straže»: «Avtonomističnim potom bi bilo pomagano kmetu v gospodarskem oziru. Naš uradnik bi ne bil izpostavljen vsak dan nevarnosti, da ga dekret z družino palne kam na albansko mejo.»

Dovolite! To kaže, da v kričanju klerikalne stranke po avtonomiji ni nikake resnosti. Klerikalci računajo tako-le: inteligenco nam je treba pridobiti, kmete pa bomo pritiskali, da bodo glasovali za našo stranko, če ne jih bomo pa proglasili za brezverce in bomo pridigali proti njim sveto vojno. V Sloveniji imamo še drug organ z imenom «Avtonomist», ki ga odobravaljo in priporočajo naši klerikalci. Ta list zaključuje: «Kaj češ, ubogi uradnik, če te pošljejo v Makedonijo, na albansko mejo» itd., če nisi za popolno avtonomijo, ki naj bi pomenjala seveda državo v državi.

Ali je tu kaka resnost? Jaz je ne vidim, vidim pa samo političen manever v strankarske namene. (Odobravanje.)

Vprašanje naše inteligence.

Vi veste, da slovenski narod producira mnogo inteligence. Vi veste, da slovenski narod ne more vzdrževati vse inteligence, ki se izuči, samo v Mariboru in v Ljubljani. Slovenci se ponasajo kot resni in pravi državljani in v Jugoslovani. Tudi Koroščeva stranka to kriči. Toda, prosim Vas: kdor je pravi državljani in iskren Jugoslovani, ki hoče postati pionir te naše nove države, tisti bo sam zahteval, da se naša inteligenca razprostre po vsej državi, in ne bo egoistično zahteval službe samo v Ljubljani in Mariboru. (Odobravanje.)

Poznam razmere po raznih krajih naše države, ker sem potoval tudi po Makedoniji, po Šumadiji in drugod. Dobro vem, da naša država danes še ni tako urejena, kakor bi bilo treba. Država mora urediti tudi južne kraje tako, da uradnik ne bo imel povoda za pritožbe, če ga prestavimo tja doli. To je potrebno. Toda v doseg tega namena je najprej potrebno, da donesemo državni ustavo, da bo imela država kredit in da bo potem kredita mogla urediti vse pokrajine tako, da bomo vsi zadovoljni. (Odobravanje.) Države pa ni mogoče danes urediti brez radikalne in demokratske stranke. Naj označim dalje še

stališče Radičeve stranke,

s katero so paktirali vsi naši opozicionalci, ki pravijo, da bo ustava, kakor jo predlaga vladni načrt, ozlovoljila ves hrvaški narod. Jaz sem prijatelj Radičev in raznih drugih odborikov v seljački stranki na Hrvaškem in vem dobro, da ni resnica, da bi Radičevci ne prišli v Beograd samo zaradi tega, ker jim predloženi ustavni načrt ni všeč. Resnica je to, da je ona vzgoja, pod katero so bili vzgojeni Hrvati in Slovenci, nasprotna šrbom kot takim. Naš narod je živel tisočletja pod tujim jarmom. Temu narodu je bilo Apostolsko Veličanstvo na Dunaju nekaj božji sin. (Veslost.) Zato ta narod danes ne more razumeti, kako je to mogoče, da bi bil danes Srb njegov brat, ko je bil od detinstva vzgojen k sovraštvu in nasprotstvu do sosedu Srba. Nasprotja med Srbi in Hrvati ni zakrivil ustavni načrt, ampak tega nasprotstva je kriva tisočletna vzgoja, ki je bila diktirana od tujih narodov.

Prav tako pa ne moremo odobravati, da se proslavlja in naglašajo druge strani samo srbstvo in nič drugega. Jaz smatram za dolžnost vseh narodnih voditeljev Srbov, Hrvatov in Slovencev, da vsak svoj narod poučuje o tem, da smo bili sicer skozi stoletja ločeni, da pa smo danes eno. V ta namen je pa treba desetletnega dela. Ne moremo naenkrat reči Srbu, da je Jugoslovani, če je bil doslej vedno vzgajan tako, da je samo Srb. Prav tako ne more Hrvat priti na enkrat od tega, da je z bratom Srbom eno in da sta oba Jugoslovani. Kadar pa bo narod vzgojen, takrat sem prepričan, da pridemo do popolnega narodnega edinstva in da se ne bodo niti Srbi, niti Hrvati in niti Slovenci protivili pravemu imenu naše države, ki je Jugoslavija.

Napake se delajo na eni in na drugi strani. Sam sem to skušal. Srbi so bili vzgojeni samo kot Srbi, ne pa tudi kot Jugoslovani. Širše mase še ne vedo ničesar o jugoslovanstvu. Jaz se popolnoma strinjam s poslancom Lazicem, ki je rekel v «Zemljoradniškem klubu»: «Razumem, da bi bilo najbolje, če bi se država imenovala Jugoslavija. Razumem to, toda ne mo-

rem priti med narode, če mu vzamem njegovo ime; za enkrat je potrebno, da ostane, kakor je, dokler se narod duševno ne ujedini.»

Leta 1919. sem bil v Bački. Obiskal sem neko žadruko. Načelnik, očividno izobražen človek, me je vprašal: «Od kod ste Vi?» — «Od Maribora.» — «Velika je danes Srbija.» — (Veslost.) Tega mu ni zameriti. Treba je narod poučiti; tega pa ne moremo storiti danes ali jutri, za to je treba časa.

Bil sem v Skoplju v hotelu. V sobi smo bili trije. Poleg mene sta bila dva narednika Srba. Pa vpraša eden svojega tovariša: «Kam greš Ti?» — «Pristino.» — «Kdo je tam komandant?» — «Neki Jugoslovani. Boga mi, pod Jugoslovanom je težko služiti.» (Veslost.) Ni mu tega zameriti. On misli, da je samo Srb in da je jugoslovanstvo nekaj tujega. Treba je, da drug drugega poučujemo. Tega pa ne moremo storiti, dokler ne sprejmemo ustave in ne uredimo naše države.

Rekel sem že poprej, da smo kmetje protivni taki ureditvi države, da bi bili mi sluge proletariatu kot diktatorju v državi. Mi se hočemo sami organizirati, da se lahko postavimo v bran proti onim ljudem, ki hočejo ustvarjati diktat nad drugimi stanov. To rečem kot kmet.

Kot Jugoslovani pa rečem to-le: Sedaj moramo zastopati vse pomisleke in gledati samo na to, da se sprejme ustava in uredi država. To mora storiti vsaka stranka, ki ima resno voljo. Vsaka stranka naj stavi svoje resno premišljene predloge, da bo naša ustava kar najboljša!

Glede Radičevcev vam moram povedati še to-le: Meseca februarja sem bil v Zagrebu po opravkih. Poznal sem profesorja Hrvata in sem ga obiskal. Vprašal sem ga: «Zakaj ne pridete v Beograd?» Profesor mi je odgovoril: «Mi mislimo na to. V soboto imamo skupščino, na kateri bomo o tem odločili. Mislim pa, da bomo sklenili, da pridemo v Beograd. Danes imamo sejo. Pridite na našo sejo! Jaz sem odgovoril: «Kaj hočem na Vaši seji? Počakal bom v Radičevi trgovini, pa me pokličite, ko izvršite.» Kajti nisem bil poslan ne od stranke, ne od kluba, ne od prijateljev, ampak sem iskal samo osebnih informacij, kaj ljudje mislijo. Ko je prišel oni Hrvat v trgovino, mi je rekel: «Sedaj pojdite na našo sejo! Jaz sem med tem bral «Slobodni dom», glasilo Radičeve stranke. Tu se ne govori ne o državi, ne o državnem in narodnem edinstvu, ne o Beogradu, ne o skupnosti, ampak poje se samo pesem o hrvatski kmetijski republici. Zato sem rekel tedaj profesorju: «Gospod doktor, na tej podlagi se ne moremo razgovarjati.» — «Kaj to! Pojdite z menoj! Prišla sva na sejo. Radič mi je prijazen zaklical: «Zdrav kolega! Sedite!» In pričel je govoriti, kakor je pač navajen, da sam govori in da dosti govori. (Veslost.) Jaz nisem imel dosti časa in sem rekel: «Gospod Radič, preden nadaljujete, mi povejte, ali ste ali niste za edinstveno državo?» Dobil sem odgovor: «Kako bi ne bil? Jaz sem til pod Avstrijo zaprt in preganjan zaradi svojega jugoslovanstva.» — «Kaj pa Vas ovira, da ne pridete v Beograd?» — «Treba je, da se še nekaj v ustavi izpremeni, da se stvorijo širše avtonomije. Potem pa pridemo v Vaš klub. Jaz sem še računal, da bo Zemljoradniški klub v Beogradu štel 100 poslancev.» — Toda v soboto se je vršila skupščina Radičeve stranke in je sklenila, da poslanci ne pridejo v Beograd, češ da je narod proti temu in da se je treba narodu pokoriti.

Toda čez nekaj dni je prišel v Beograd Radičev poslanec dr. Besariček. Bil je v «Zemljoradniškem klubu» in nas prosil: «Pridite Vi k nam v Zagreb! Mi bomo imeli še drugo skupščino. Pomagajte nam, da si odpremo vrata in da gremo v Beograd! Naš seljak mora vedeti, da Vi slovenski in srbski seljaki želite, da mi pridemo v Beograd.»

V klubu smo sklenili, da ne gre nihče na skupščino Radičeve stranke. Rekel sem g. drju. Besaričku: «Zaka pa Vi vodite tako politiko?» Doktor Basariček je odgovoril: «Zato, ker vidimo, da izgubimo tretjino svojih pristavev, ako bi hoteli na svojo roko v Beograd.» (Veslost.) To so razlogi, zakaj Radičevci ne morejo priti v Beograd, ne pa morbiti slaba ustava.

Iz vsega povedanega je jasno, da se brez sedanjih vladne večine ne more urediti naša država in da brez nje ne moremo dobiti ustave. S tem zaključujem. (Odobravanje in ploskanje. Govorniku čestitajo.)

Tako se je glasil govor poslanca Mrmolje, v katerem je obsežen ves program slovenskega kmeta. Iz govora so spoznali Srbi in Hrvati, da ima slovenski kmet tako zdravo in tako silno idejo, ki edina more privedi državo do procvita. Zato pa ni Mrmoljev govor velik uspeh le za njega samega, ampak tudi za stranko, katere zastopnik je. Klerikalci so seveda po svoji stari navadi z lažjo in natočevanjem hoteli izbrisati vtisk Mrmoljevega govora. Da se jim more to posrečiti samo pri lju-

deh, ki govora ne poznajo, upamo, da razvidi vsak naš čitatelj, ki je prebral govor. In tudi zategadelj smo priobčili govor v celoti.

Volilci občine mirenke!

Bliža se čas občinske volitve. Zato nam je treba dobro premisliti, koga bomo volili, in gledati, da bomo izvolili take moze, ki bodo delali res v korist občanov. Do sedaj so imeli občinsko gospodarstvo v rokah klerikalci. Poglejmo njih delo za kmeta!

1.) Vojna. Spomnite se, volilci, kaj so delali klerikalci z nami v vojnem času! Župan Bulc, vulgo Marn, je brez usmiljenja pobiral nam revežem tudi zadnjo glavo živine iz hleva. Pri tem mu je zvesto pomagal selski Fajt. Spomnite se tudi slučaja Bon! Ta je prodal vole v občino St. Rupert. Ker mu župan ni dal živinskega potnega lista, zato je moral z voli nazaj. Takoj na to pa sta kupila vole župan in Fajt. Kar ni smel Bon, smela sta ta dva občinska prva. Prodala sta vole v Mirno peč — seveda z velikim dobičkom zase. Pestili so nas, da smo komaj dihal. Kaj za to, če smo morali stradati ter hoditi raztrgani in skoraj bosi okoli, da sta le ta dva dobra gospodarja občanov spravljala lepe dobičke. Vzela sta tudi junca staremu revnemu Komaričanu v Migovski gori in ga zamenjala za telico na Selu z Jevšovarco, seveda za masten dobiček. Namesto junca sta oddala vojaštvu telico. Po županovi zaslugi so morali vsi naši družinski očetje ostati v vojni. Župan jim namreč ni hotel podpisati prošenj za oprostitve. Župnik in Šular sta imela med vojno oproščene konje za požarno brambo. Ko pa je gorelo v Sv. Križu, nista hotela dati konj. Pokazala sta s tem, kako se jima smilijo ubogi pogorelci.

2.) Skrb za svoje žepe. Klerikalci kriče, kako skrbje za občane: V resnici pa jim je le lastni žep pred očmi. Dokaz temu je, da je župan za ogled posestva Bocovega v Lukovcu računal 400 K, Fajt, ki mu je pri tem pomagal gledati, pa 200 K. Poleg tega sta vzela poštenjaka za sestavo zapisnika tudi vsak po 100 K in Boc jima je plačal še sedem litrov vina. Vse to za delo, ki je trajalo par ur. — Župnik je za voz gnoja, ki se ga dobi povsod za 20 K, zahteval od uboge reve 120 K. Isti gospod prodaja sedaj opeko, ki jo je kupil po pet vinarjev in ki so mu jo župljani, ker je bila namenjena za popravo župnišča, zvozili večinoma zastonj domu, po 2 K komad. Mastne dobičke spravlja v svoj žep, župnišče pa bo po njegovi krivdi ostalo nepopravljeno.

3.) Dobri gospodarji. «Dopoljub» hvali sedanje občinske močnejše kot dobre gospodarje občinske lasti. Poglejmo njih gospodarstvo! Cerkvene zvonove so prodali, lep izkupiček pa so dali za vojno posojilo, torej proč vrgli. Enako so zapravili nabrani denar za šolski vodnjak. Šolsko poslopje je v takem stanju, da se bo skoraj začelo podirati, o čemer se vsakdo, kdor hoče videti, lahko sam prepriča. Gospodar, ki pusti, da se mu poslopje nad glavo podira, ni dober gospodar. Začetkom bi popravilo stalo malo, a danes bo treba za to velike vsote.

4.) Dobro varujejo občinsko premoženje! Seveda znajo dobro varovati občinsko premoženje, toda sebi v korist. Hvalijo se, da so prihranili, ker se ni v šoli kurilo. Res niso preskrbeli drv. Pač pa je župnik kot predsednik krajnjega šolskega sveta prodal šoli en hunt premoga, ki ga je zaračunal občini dvakrat. Za kakih 10 mernikov vode, ki jo je pripeljal za snajenje šole, pa je vzel 125 K. Naredili niso pri šoli ničesar, a računi izkazujejo danes do 3000 K dolga. Kje je denar? So pač hranili za svoje žepe!

Iz navedenega izprevidimo, kam bi nas pritirali klerikalci, ko bi še nadalje vodili občino. Zato izvolimo za občinske odbornike moze, poštenje, neoporečne, ki imajo res voljo in zmoglost, zaovoženo gospodarstvo spraviti na pravi tir!

Ne poslušajmo kaplana, ki opravlja in obrekuje poštene moze, samo da bi nas prevaril in spravil občino zopet v slabe roke! Prinesel ga je tok časa v našo lepo mirenko dolino, da bi kot Kristusov namestnik deloval za medsebojno ljubezen občanov. Deluje pa samo za zdražbo in sovraštvo med kmeti. Ima na je-

ziku Boga, a v srcu hudiča. Odnesel ga bo zopet čas, a mi bomo ostali tu v sovraštvu in zavisti, ako ga bomo poslušali. Povejmo kaplanu v obraz, naj skrbi za blagor naših duš, ker posvetno gospodarstvo si bomo že sami uredili! Ne poslušajmo selškega Fajta, ki je samo pokoren sluga v rokah gospode! On že ve za kaj!

In vi delavci! Ali se je brigal kdaj kaplan za vas? Šele sedaj, ko želi z vašimi glasovi rešiti svoj potapljačji se čolnček, hodi okoli Vas in Vas mamljivo vabi. Klerikalci še nikoli niso bili za reveža-delavca, sedaj niso in tudi nikoli ne bodo. Ne dajte se ujeti na limanice!

Volilci! Dne 8. maja pojdemo vsi do zadnjega na volišče! Da smo za vedni in samostojni kmetje, da se ne damo voditi od ljudi, ki jim je lastni žep vse, smo pokazali že pri volitvah v konstituanto. Mi ostanemo trdni, kakor smo bili — moze, ki mislimo z lastnimi možgani! Klerikalizem poginja povsod, naj pogine tudi na Mirni! Noben pes jih ne povoha več niti v Ljubljani niti v Beogradu. Ne dajmo se v roke pijavkam ljudske krvi!

Prav vsi oddajmo svoje kroglice v drugo škrinjico!

Pokrajinske vesti.

(Novi poverjeniki.) Za podpredsednika pokrajinske vlade v Ljubljani je imenovan naš tovariš Stefan Dobnik iz Zlatolčja pri Ptuj. Poverništvo za kmetijsko prevzame tovariš Demšar, ono za javna dela pa tovariš Jamnik.

(Ker je oddalil tovariš Zmuderl) mesto mariborskega tajnika SKS., je prevel to mesto tovariš Zabavnik, višji kletarski nadzornik v Mariboru. Za uspešno delovanje v korist stranke je izrekel tovarišu Zmuderlu odbor mariborskega okrožja SKS. pismo zahvalo.

(Na intervencijo poslanca Drogenika) je obljubil gospod delegat finančnega ministra, da se bodo pričeli zamenjavati avstrijski bankovci še tokom tega meseca, in sicer pri vseh davčnih uradih. Istotako bo izplačan 20odstotni odbitek pri bankovcih do 1000 kron pri davkarijah, kjer je bil odbitek izvršen. Za odbitek pri vsotah, ki presežajo 1000 kron, se bodo izdajale državne zadolžnice. Opozorjamo merodajne kroge, da to precizno izvrše. — Pazite pri prejemanju avstrijskih bankovcev na žige, da bodo le-ti pravilno žigosani!

(Gospod Ivan Vesenjaj) poizkuša v 17. številki «Slovenskega gospodarja» svojo srečo. V uvodniku «Poslanec Urek in resnica» poizkuša namreč ovreči Urekov članek, objavljen v 16. številki «Kmetijskega lista». Nimamo žalibog prostora, da bi obširno razgalili, kako temeljito se je ponesrečil g. Vesenjaku njegov dokaz, temveč se moramo omejiti le na najvažnejše. Najprej moramo ugotoviti, da poizkuša g. Vesenjaj ovreči tovarišu Ureku od osmih točk le tri. Torej več kot polovico točk mora kar v naprej priznati. Pa tudi z dokazom teh treh točk ni nič boljše. Gospod Vesenjaj, zapomnite si to-le: Če kdo v gostilni ali pa tudi pred ministrom kaj zahteva, še ni s tem dokazana njegova resna volja. Važno je le, kako se zahteva. Ko so stopili naši poslanci v vlado, so zahtevali gotove pridobitve za kmeta in jih tudi dosegli. Ko so klerikalci vstopili v vlado, niso dosegli za kmete ničesar, pač pa za sebe in svojo stranko prav mnogo. Če temu ni tako, pa nam pojasnite, g. Vesenjaj, kako to, da je vse doseženo šele sedaj, da so pa Vaši poslanci prišli vedno praznih rok iz Beograda. G. Vesenjaj, nemojte dosti žveplati, in povejte raje, kako je bilo z onima dvema vagonoma jaje, potem pa vam dovolimo, da se zgražate nad izvozničarji! Sicer vam pa prihodnji odgovorimo glede vsega še podrobneje.

(Gospoda Kalana) prav vpljudno opozarjamo na pisavo klerikalnih listov. Ker smo prepričani, da je še vedno enako vnet borilec za dostojnost političnega boja, upamo, da mu le ustrežemo, če ga opozorimo na sirovo in podlo pisanje klerikalnih listov. Gospod Kalan, gora dela Vas čaka. Zgrabite za delo, ker mi vam z veseljem pomagamo!

(To so ptiči!) Klerikalci se zgražajo, ker so naši ljudje postali poverjeniki. Imeli bi menda radi, da bi mi nosili odgovornost za vlado, oni bi pa uživali dobrote vlade. Gospodje klerikalci, tako neupni pa nismo. Nam morate že oprostiti!

(Shoda poslanca Drogenika.) Dne 24. aprila je imel poslanec Drogenik v St. Rupertu in v St. Lenartu nad Laškimi sijajno uspeha shoda. Vsi poizkusi klerikalcev, da bi shoda razbili, so se izjalovili. — Takoj po prvi sv. maši je bil shod pri cerkvi v St. Rupertu. Tamošnji g. župnik si je prizadeval

shod preprečiti in prostor prepovedati. Toda kmetje so soglasno zahtevali, naj se težko pričakovano zborovanje vrši, da zasilijo prvič poslance stranke, ki je dobila v tej občini veliko večino glasov. Poslanec Drogenik je s poljudnim in obširnimi govornimi razloži delo poslancev SKS. v ustavotvorni skupščini in kazal na uspehe, katere so dosegli v korist kmetijskega ljudstva ter naglašal potrebo izenačenja zakonov, da pridemo na ta način potem tudi do enakega obdavčenja v vsej državi. Predpogoj tega pa je sprejetje ustave. Ker samo z ustavo se more država urediti na znotraj in na zunanji in si s tem izboljšati gospodarske razmere, da se zniža draginja, ki jo kmet in delavec najhujše občutita. Osebito je naglašal, da nam ni potrebna hujška, joča in razdiralna politika, temveč veliko bolj močna gospodarska in državno zidajoča politika. Te poti so se oklenili poslanci SKS. in po tej poti hočejo hoditi tudi v naprej. Ker so poslanci SKS. odločni nasprotniki vseh hujškarij, zato so tudi zahtevali, da se svetil krajcerkevin v sv. vera ne smeta vlačiti v strankarsko politiko. Cerkve naj služijo le svojemu vzvišenemu namenu, časti božji, ne pa širjenju sovraštva med narodom, kar se žalibog pri nas nedeljo za nedeljo dogaja. Samo to in nič drugega ne zahteva »kancelparagraf«. Tega pa niso zahtevali naši poslanci, temveč naši kmetje in vsi pošteni kristjani na številnih shodih. Z veliko hvaležnostjo so zborovalci sprejeli tudi poročilo o uspehih naših poslancev, kakor o doseženi prosti trgovini z živino, o olajšavah proste žganjkuhe, o prepovedi uvoza italijanskega vina, o izplačilu odtegnjenih 20 odstotkov pri izplačilu bankovcev, ki se izvrši še tekom tega meseca, o oprostitvi malih kmetov (od novega leta naprej) dohodninskega davka, o raznih vojaških olajšavah itd. S tem pozitivnim delom so pokazali naši poslanci, da je mogoče mnogo doseči za narod, ako se poslanci za to samo malo brigajo. To so veliki uspehi naših poslancev, katere klerikalni razširjevalci sovraštva zastojajo, ker so imeli le-ti pred očmi samo svoje osebne in klerikalne strankarske koristi. Zborovalci so živahno odobraval točna gospodarska izvajanja ter izrekli zahvalo in popolno zaupnico tako vsem poslancom SKS. kakor tudi v svojemu kmetiskemu ministru — tovarišu Puclju. V ilustracijo, s kakimi sredstvi je nastopal, toda z nam tamošnji g. župnik, naj služi sledeče dejstvo: Ko mu ni uspelo razbiti zborovanja, je dal iz jeze zvoniti, dokler niso ogorčeni kmetje fantalina od zvonika odgnali. Če umre kak revež, se mu ne zvoni drugače kakor za mastno plačo, tu pa pustijo upotrebljati g. župnik zvon, ki so ga kupili kmetje, za politično nagajivost. — Ob pol dvajsetih je bil nato pri velikanski udeležbi naš shod v št. Lenartu, kjer je poslanec Drogenik žel za svoja izvajanja splošno odobravanje. G. župnik, ki je prišel, da bi motil zborovanje, se je nesmrtno osmešil in so mu kmetje očitali nečedne volilne sleparije, o katerih bomo še izpregovorili. Po dvehurnem govoru se je razvila pravcava veselica vzradošenih kmetov, da so imeli v svoji sredi kmetijskega poslanca, kar se do sedaj še nikdar ni zgodilo. Navdušenje za »Samostojno kmetijsko stranko« je veliko. Poziv poslancev, naj gredo na delo, da ne dobimo za župana kimovca, temveč trdnega in odločnega samostojnega kmeta, nam je dal nagon za nadaljnje vztrajno delo.

(Krajevni odbor SKS. na Bučki) je daroval za naš tiskovni sklad 150 K. Posnemaj ga!

(Vesela družba v gostilni Čapon na Straži) je nabrala za naš tiskovni sklad 72 kron. Živeli!

(Volilni sestanek v Zabnici,) ki je bil dne 24. aprila, je bil obilno obiskan in je uspel nad vse dobro.

(Usmiljena srca) prav pristržno prosimo, da darujejo za uboge pogo-relce na Dobrovi. Nesreča na Dobrovi se je zgodila tako-le: Prvi občni zbor podružnice »Kmetijske družbe« na Dobrovi je razbil g. Hauptman. Zato se je vršil drugi občni zbor, ki pa tudi ni bil po volji g. Hauptmana. Zaradi tega je podal g. Hauptman o občnem zboru tako poročilo na glavni odbor »Kmetijske družbe«, da je bil razveljavljen tudi drugi občni zbor. Vršil se je torej dne 24. aprila tretji občni zbor, in sicer pod vodstvom komisarja. Na tem občnem zboru pa so naši tovariši hoteli zvedeti, zakaj je bil drugi občni zbor pravzaprav razveljavljen. Toda g. Hauptman je dejal: »Saj je Bog pravičen in danes se bo pravica izkazala!« Nato pa so mu kmetje odgovorili: »No, pa dajmo z božjo pomočjo narediti!« In pričelo se je glasovanje. Ko so bile glasovnice preštete, pa je zaklical naš tovariš: »No, zdaj se je pa pokazalo, kje je bila lumparija!« Naši so namreč dobili že drugič večino, in sicer prvič tri glasove, drugič pa pet glasov. Kakor da bi vsa elektrika, ki jo zamore narediti Gradaševica, udarila v »Zvezarje«, tako razočarani so ti pretegovali obraze, iz-

preminjali barve in s solzami v očeh obstali kakor okameneli, da so se nam vsem kar v srce smilili ti nesrečni pogorelci. Zato se obračamo na vsa dobročutna srca, da iz usmiljenja do teh ubogih dobrovskih pogorelcev vržejo, vsak po svoji moči, mal dar v »povhovo«, ki je nastavljena v tajnistvu SKS. Usmilite se pogorelcev!

(Iz Medvod.) Pri nas ima svojo prodajalno delavsko konsumno društvo. Da nam ta prodajalna nič ne koristi, je znana stvar. Saj prodaja slabše blago za višje cene kot ga dobimo pri tukajšnjih trgovcih. Ker so vsled tega pričeli ljudje to prodajalno vedno bolj opuščati, si seveda skuša na drug način pomagati. Pričeli so s kuhanjem žganja ter točenjem vina in žganja v svojih prostorih kar po cele noči. Ob zvokih hreščeče harmonike se zbira v teh prostorih mladina obojega spola in ostaja tam čisto še pozno čez polnoč. Prepričani smo, da bi proglasili konsum, če bi bil last SKS. ali kakke druge njim ne ljube organizacije, gospodji klerikalci že zdavnej za jamo razbojnikov. Klerikalnemu konsumu pa je vse dovoljeno. Zanj se ne zmeni nobeno oblastvo, kaj šele, da bi obstajala zanj kak policijska ura. Poslovodja tega konsumu je baje razlagal, da ni več daleč čas, ko bodo sami konsumi, vse druge trgovine pa bodo odpravljene. Radovedni smo, če bodo vsi konsumi klerikalni. Prepričani smo, da bi bili v tem primeru prisiljeni, slabo blago drago kupovati. Vemo že vnaprej, da bo pisal »Domoljub«, da lažemo, toda povemo mu že sedaj, da bomo vse to s pričami dokazali, če ne bo skoro mir in red.

(Na Trojanah) nas je na sv. Marka dan ob dveh zjutraj žudil glas trombe našega gasilskega društva, znamenje, da je nekje požar. Ko smo prišli na prosto, se nam je že nasproti zasvetilo. Videli smo, da gori pri Bogarju gospodarsko poslopje. Kako potrebno in koristno je v takem primeru gasilsko društvo, nam je pokazal jasno zopet ta požar. Gniljivo je bilo videti, s kako skrbno vneto so hoteli gasilci in drugi na kraj nesreče. Brizgala je bila že na mestu in v hipu združena s potokom »Bolska«. Pričeli so močiti najprej požaru najbližjo hišo, potem pa ostale hiše, oddaljene komaj 12 do 15 metrov od pogoščja. Pridnosti naših neutrudljivih gasilcev in orožništva, ki je bilo tudi poleg, se je zahvaliti, da ni pogorelo nič drugega kakor goreči objekt. Ker je bilo k sreči v bližini dosti vode, je bilo mogoče omejiti ogenj tako, da se spodnji stropi v hlev in klet niso udrli. Tako je bilo tudi mogoče potegniti poldrugo leto staro telico še neobžgano, dasi zadušeno, na varno, da bosta meso in koža še dobra za domačo porabo. Krava pa je bila rešena. Poslopje kakor tudi vse drugo, kar je bilo v poslopiju, kakor slamo-reznica, krma in orodje, je zgorelo. Škoda se ceni na 40.000 do 50.000 K. To objavljam v našem listu, da opozorim svoje tovariše na veliko potrebo skupnosti in sloge, da bi si nabavili v vsaki vasi vsaj nekaj gasilskega orodja. Zato bi bilo zelo priporočljivo, ko bi se ustanovila proti požarom in drugim neizoglednim zavarovalnica SKS., ki bi delovala v našo korist. Mi pa bi imeli do nje tudi več zaupanja kakor do vsake druge zavarovalnice, ker bi se prebiti doprla nesrečnega, ne pa spravljala ves dobiček v svoj žep, kakor delajo sedaj vse zavarovalnice. Priporočamo to našim cenjenim gospodom poslancem. Pri takih prilikah, kakor pri tem požaru, pokaže lahko vsakdo, da je veren katoličan in ne brezverec, da dobro pozna prvo in glavno zapoved, to je »Ljubezen do Boga in svojega bližnjega«. Zato vam kličem, dragi tovariši kmetje, bodimo edini in složni v vseh dejanjih! Ne pozabimo, da sta v skupnosti moč in zmaga! — Fran Konšek, samostojen kmet.

(Z Breznice.) Pametnim ljudem v preudarek in pomislek. Bliza se občinska volitev. Ogledimo si koruptno stranko in njenega črnega župana! V spomin pa si pokličite vojna leta! Pred vojno je bil moč malodane na kantu, sedaj je polmilijonar. Od aprovizacije za reveže je jemal in prodajal svojim sorodnikom na svojo roko. Vojaško oblastvo je plačevalo živino po osem kron za kilogram, župan pa jo je plačeval po tri krone. Dobriček pet kron pa je šel v dr. Susteršičev žep. Kar je »dobil« pri vagi, to je šlo v njegov žep, da je spravil prej skupaj svoj polmilijonček. Ker je bila njegova trgovina vedno prazna, zato mu tudi ni dala ničesar. In vendar je danes bogataš! — Spomnite se na Toncov slučaj, ko je hotel pograt 14letnega otroka k vojakom, da bi si pridobil zlat križec, ki se ga pa ne upa nositi. Za Avstrijo je pač skrbel, ni pa skrbel, da bi dobila bedna vdova pravočasno svojo podporo. Koruzo je kupoval z občinskimi denarjem, kar je bilo dobička, je bilo njegovu, kar pa je bilo izgube, to je bilo občinsko. — Sleparska klerikalna stranka je zakrivila vojno. Dr. Susteršič je imel v »Unionu« shod, da mora biti vojna, in črna garda mu je pritrdila. Tudi škof je imel govor na vojaške in jim dejal, »kako sladko da je umreti za

domovino«. Ta stranka je kriva vsega gorja, ki je danes tako razpašeno, da imamo vse polno revežev, ki se ne morejo niti obleči in niti do sitega najesti. Vsak pošten človek se mora sramovati, če voli tako stranko in če ž njo sploh še občuje. — Ljudje, pomislite in povejte! — Kdo je kriv, da so vzeli zvonove, kdo je kriv, da so vse cerkvene blagajne prazne, kdo je kriv, da so zapeljani kmetje podpisali na tisoče in tisoče vojnega posojila? »Slov. ljudska stranka« in njeni črni župani! Kdo je kriv, da moramo plačevati vsako leto za okrajne ceste lepe tisočake, čeprav nimamo v naši občini nobene okrajne ceste? Občinska pota pa moramo vzdrževati sami! Tega so zopet krivi nesposobni klerikalni občinski odbori z njih župani. Zato proč z njimi, zato vsi na volišče, zato volite vsi pametne in samostojne gospodaje!

(Klerikalna sirovost.) Iz Dobrepolj nam pišejo, da je imel Žužek pri Perkotu v Zdenski vasi velik volilni sestanek, na katerem je dal za 16 litrov vina. Napajal je mlade klerikalne orliče in zabaval čez SKS. Ko sta se dva domačina, pristaša naše stranke, vrnila s pota domov, sta, radovedna za ta klerikalni šunder, tudi stopila v gostilno. Znani klerikalni hujškač, jurist Žužek, jih je takoj napadel, začel zmerjati, tolkel z neko trdo rečjo po mizi in grozil, da se nič ne boji, da bo že pokazal vsakemu, kar mu gre. Takoj nato je naskočil enega naših mož, ga udaril s trdim predmetom po glavi, da mu je provzročil široko zevajočo rano, nek drug mlad orlič pa mu je zalulil od daleč kozarec. Mirni preudarnosti in samozatajevanju pametnih naših pristašev se je zahvaliti, da se ni zgodilo kaj hujšega. Seveda ima zadevo v rokah sedaj sodišče, ki bo poučilo nesrečne žrtve klerikalne vzgoje in jurista Žužka, kako se ne sme politizirati. Ko doleti tega klerikalnega prepečja zaslužena kazen, bomo poročali. Gospodu Kalanu pa priporočamo, da politični v Dobropolje ter nauči tamošnje klerikalce dostojnosti.

(Z Bučke.) Volilni manever našega župana Jožeta Pongersiča. Dne 4. aprila je sklical tukajšnji krajevni odbor SKS. določene kandidate za tukajšnjo občinsko volitev, da bi podpisali kandidatno listo. Med njimi je bil tudi dosedanji župan Pongersič, ki je listo podpisal, in sicer na tretjem mestu. Zvečer pa je prišel k njemu župni upravitelj g. Kopitar ter ga nagovoril tako-le: »Bodite mož ter pregovorite Novaka, da sestavi demokratsko listo! Boste videli, da boste z mojo pomočjo župan, ker samostojna je hinavska.« Župan se je udal ter sklical v graščino shod, kjer je bila sestavljena lista in kjer je bilo dogovorjeno, da ostane župan na naši listi. Mi namreč naj bi župana izvolili, on bi se pa potem zvezal s klerikalci. Ali ni ta manever v ponos našemu županu? Bog ga živi! Ker je naš Kopitar videl, da je imel zadnjič le 42 kroglic, zato išče zveze. Ker pa vidi, da je predsednik »Samostojne« zelo agilen in da bi mogoče postati župan, se je pa zvezal z dosedanjim županom, ki mu ni tako nevaren in ki ne vidi, kam pes tace moli, čeravno očita drugim, da je »špegle« zgubil pri sosedovih.

(Z Blok.) Našega župnika g. Viktora Šviga bode v oči, ker so se vse stranke z ozirom na gospodarski položaj občine združile in sestavile enotno kandidatno listo. Zadnji dve nedelji se je neposredno zaganjal v nekatere kandidate združene liste. To je delal na prav premeten način. S svojim hujskanjem s prižnice hoče zopet razvneti sovraštvo med občani. Na vsak način hoče imeti vpliv pri občinski upravi. Želeli bi, da bi se g. župnik spustil v direkten boj in da ne bi izkoriščal prižnice. Vedno smo nanreč pripravljeni se z njim razgovorjati. Takih pogovorov se pa g. župnik boji. Med kandidati SLS. so možje, ki si žele staro Avstrijo. Seveda ne manjkajo tudi prav izraziti republikanci, ki pa niti ne vedo dobro razločka med monarhijo in republiko.

(Z Mirne.) Nesramni »Domoljubov« dopisnik naj se podpiše, da se vidimo pred sodiščem! Skrivati se za imuniteto poslanca je nečastno, podlo in paglavsko. Če se dopisnik ne podpiše, potem je in ostane podel lažni-vec in grd obrekovalec. — Iv. Benedičič s. r., nadučitelj; A. Kenda s. r., železnikar; Alojzij Kolenc s. r.; Ivan Bule s. r.

(Izjava.) Podpisani izjavljam, da n. sprejemam izvolitve v občinski odbor glasom kandidatne liste SLS. — Na Mirni, dne 23. aprila 1921. — Alojzij Bajc s. r., pek na Mirni št. 43.

(Grize pri Celju.) Bliza se dan 10ega maja. Ta dan mora vsak zaveden kmet pokazati, da mu ni vseeno, kdo ima v rokah občino, ki spada edinole v kmet-ske roke. Prav veselo je gledati, kako se vrste SKS. od dne do dne jačijo. Prepričani smo, da bodo za nas občinske volitve prav dobro izpadle. Kakor povsod, tako imamo tudi pri nas še nekaj kmetov »Pepčkov«, ki se krčevito drže stranke »gospoda v župnišču« in ki mislijo, da brez nje ne bodo zveličani. Te omahljivce opozarjamo samo na dejstva, ki jih

je ta stranka zagrešila nad občino med vojno in po vojni. Vprašajte le uboge hribovske ženske in povedale vam bodo, kako se je delilo to, kako se je pobrigalo za drugo! Saj so bili na krmlu sami vplivni možje SLS, in še celo gospod župnik. Res škoda, da ni že pred leti bila električna razsvetljava v Grižah, da bi lahko posvetili v to nedolžno klerikalno gnezdo raznih šotarjev, tipkarjev, škabarjev i. dr. Marsikaj bi prišlo na dan, kar se še sedaj le sumniči. Pripovedujejo se po občini razne zgodbe o polnih nahrtnikih ter o čednih in nečednih stvareh, ki so se dogajale v občini. Ko so pogorele Megojince, sta g. župan in g. tajnik pri kozarcu rujnega vinca zatrdjevala Megojničanom, da se bo občina za vse pobrigala. Toda žali Bog, vse je spalo in bi zaspalo, da se niso pobrigali sami. Ko pa sta prišla cenit, sta si pot iz Griž sveto zaračunala. Ali je bilo to lepo? Vidite, taki so ti možakarji, ki v grizkem »kafehausu« svojim »Pepčkom« obljubljajo zlata nebesa, če trobijo v njihov rog. Zategadelj kmetje, na delo! Skušajte pridobiti še omahljivce, da pojdemo skupno na volišče, kjer spustimo kroglico v skrinjico SKS! Kmetje, zavedajmo se, da lahko sami gospodarimo na občini, ne pa, da le pokimavamo besedam žlahtne gospode! — Kmet.

(Šmartno v Rožni dolini pri Celju.) Volilci! Še nekaj dni Vas loči od velikega in važnega dogodka — občinskih volitev. V torek dne 10. maja boste zbirali med dvojnim: ali boste zapovedovali sami v občini, ali pa Vas bo tlačila trda župnijska pest. Ne verujte klerikalnim agentom z županom Ikernikom na čelu, ki Vas z vsemi mogočimi sredstvi pregovarjajo za klerikalno »Kmetsko zvezo!« Ti vsi so od župnika podkupljeni, samo da bi Vas vlovili v svoje zanke. Pri teh volitvah jim ne gre, kakor vam lažejo, popolnoma nič za vero, ampak edinole za oblast. Župan Ikernik je tudi zaradi tega prestopil v klerikalno stranko, ker misli, da bo še znanprej z župnijsko pomočjo sedel na mehkem županskem stolčku. Pokažite mu povsod vrata, če Vas bo nadlegoval s svojo agitacijo! Ali boste volili može, ki so popolnoma pod župnikovo komando, ki bodo storili in podpisali vse, kar jim bo zapovedal župnik? Vskod, ki bo volil klerikalno kmetso zvezo, bo hudodelil nad lastno občino. Ostanite torej trdni, ne verujte klerikalnim lažem in vrzite vsi svojo kroglico v drugo skrinjico, to je v skrinjico »Samostojne kmetijske stranke!« Samo če vržete svoje kroglice v drugo skrinjico, boste izvolili može, ki bodo gledali na občinsko, a ne na drugo korist. Še je čas, da rešite sebe, svoje otroke in vso občino pred najhujšim jarmom. Sedaj še lahko pokažete, da nečete slediti vse graje vrednemu vzgledu župana Ikernika, da nečete spraviti občine pod župnijsko oblast. Volite vsi može »Samostojne kmetijske stranke«, ako hočete rešiti občino pred pogubo! Pridite torej v torek vsi, ki vam leži na srcu usoda naše lepe Rožne doline, in vrzite brez obotavljjanja in brez strahu kroglico v drugo skrinjico!

(Prostovoljno gasilno društvo v Laškem) praznuje na binokštni ponedeljek svojo petdesetletnico, pri kateri priliki bo tudi blagoslovljen društven prapor. Iz lepega in obširnega sporeda slavnosti posnemamo nastopno: V nedeljo dne 15. t. m. bo slavnostno zborovanje, sprejem gostov in bakljada, v ponedeljek blagoslov društvenega prapora in velika ljudska veselica, na kateri bo sodelovala mariborska vojaška godba. Gasilci, ki se nameravajo udeležiti slavnosti, naj se prijavijo do dne 10ega t. m. Gasilskemu društvu v Laškem. — Marljivemu društvu k njegovi petdesetletnici naše čestitke!

(Iz št. Lenarta nad Laškem.) Ker se razvija naša samostojna kmetijska organizacija vedno bolj idealno, da imajo klerikalni generali vedno večjo armado proti sebi, so pričeli le-ti z napadi na naše pristaše, posebno na one, ki so zapustili popolnoma zavoženo klerikalno politiko. Klerikalce namreč silno boli, da so se pridružili nekdanji njihovi pristaši našim treznim in močnim kmetiskim gruham, ker so spoznali, da je samo v naši samostojni organizaciji prava pot. Iz jeze so pričeli sedaj »Zvezarji« obrekovati naše kot komuniste, demokrate in socialiste, dasi je resnica, da so samo zavedni kmetje, ki znajo in hočejo braniti svojo lastnino. — Začeli so nas napadati zaradi samostojne kandidatne liste. Vi črna očala naroda! Vemo, da Vas boli, če bi se izpremenila občinska uprava. Zato ste tudi postavili na svojo kandidatno listo same stare in patentirane kimovce, ki so vaše slepe orodje. Vi sodite nas, ljudstvo pa bo dne 12. t. m. obsojilo Vas, ker si je dobro zapomnilo Vaša »dobra« dela med vojno in Vašo »divno ljubezen« do svojih ovčic, ki ste jo pokazali tedaj, ko ste imeli v rokah aprovizacijo in ko ste prav neljubeznivo sprejeli vse, četudi so prišli le na mal dopust. Ljudstvo pa tudi še ni pozabilo ran.

ki ste jih provzročili s svojim kimastim gospodarstvom. Opozarjamo Vas, da opustite osebne napade, ki so itak mogoči le pri »Zvezarjih« in Vaših umazanih listih, ki »slove« vsled svoje pokvarjenosti po vsej deželi! Če pa vseeno nadaljujete s svojimi napadi, potem pa bomo primorani prihodnjč razglasiti vsa Vaša dobra dela. Vsem volilem pa kličemo: Bliza se obračun z vsemi, ki so nas izrabljali in izkoriščali že dolga leta. Zato krepko na noge vsi, da bo obračun dne 12. majnika popoln! — Sentenartski samostojni kmetje.

(Sv. Peter pri Mariboru.) Nesramen dopisun »z blagoslovljenimi rokami« se je v 16. številki »Slovenskega gospodarja« zopet zaletel v nas s tako grdim in tako po otročje pisanim člankom, da mu mi samostojni kmetje odgovarjamo prav na kratko to-Pustite nas v miru! Ako vidite, da nihče od naše stranke ne napada Vas, čemu potem napadate Vi nas in še tako pobalinsko. Vse naše kandidate smešite v »Gospodarju« po njih poklicih, češ: eden je mlinar, drugi fotograf, krčmar, fijakar itd., kakor je že splošno znana Vaša klerikalna taktika. Vam, peterski Zvezarji, pravimo: »Tudi mi imamo svoj list in tudi mi bi lahko po Vaši metodi v njem opisali Vaše figure iz kandidatne liste, na kateri imate same mlade, nerazsodne politične lajike in kimovce. Toda nečemo slediti Vašemu vzgledu, ker nam naša čast tega ne dopušča. Rečemo pa z vso gotovostjo: Dne 8. maja bo obračun med nami, do takrat pa le pridno lajajte! — Volilni odbor »Samostojne kmetijske stranke« za Sv. Peter.

(Drugi »Koroški večer«) za koroške dijake-begunce v Mariboru je preložen na soboto dne 21. maja t. l. — Odbor.

(Šmarje pri Jelšah.) Ze lansko leto, zlasti pa pretečene mesece, so naši klerikalci zagnali velik hrušč in vrišč, češ sedaj bomo udarili samostojne, ko si postavimo krasen društven dom, v katerem bodo imela zavetje vsa klerikalna društva. Samostojna bo tedaj v Šmarju kar izginila. V ta namen sta že obletala tukajšnji duševni vodja in glavni agitator klerikalcev, za politiko vneti kaplan in njegov zvesti podrepnik Stranski Turček, že skoraj polovico župnije, zbirala denar in imela tudi nekaj uspeha. Ko so jih nekateri njihovi pristaši vprašali, kje da nisljo dobiti stavbišče, ko je vendar ves trg liberalen in samostojen, sta korajžno odgovarjala, da na župnijskem travniku. In hvalila sta se, da imata zadostavno dovoljenje že v žepu. Pa glej ga šmenta! Sedaj se je namreč zvedelo, da noče tukajšnji častni kanonik g. Bohanec o tej klerikalni hujškariji ničesar vedeti in da na noben način ne da stavbišča. Omeniti j namreč treba, da se g. kanonik skoraj nikoli ne vmešava v politiko in da ima samo to skrb, da vestno in vzgledno vrši svojo pastirsko službo. Ker pa je vzoren duhovnik sam, zahteva, da so tudi njemu podrejeni duhovniki taki, in zato nimajo pri njem mladi, samo za politiko vneti kaplanki obstanka. Zategadelj bo g. kanonik tudi eden tistih častnih duhovnikov, ki mu »kancelparagraf« gotovo ne bo provzročil nobenih skrbi. Zaradi »kancelparagrafa« so tukajšnji klerikalci zelo poparjeni, ker so jim prekržani računi. Naša stranka pa lepo napreduje in z veseljem čakamo na dan 7. maja, ko bodo občinske volitve pokazale našo moč. — Zaveden šmarski »samostoj-než«.

(Sv. Jernej pri Ločah.) Resnici na ljubo izjavljam, da ni napisal za naš list g. nadučitelj Franjo Friedl še nobenega dopisa, torej tudi oba naša poslednja ne. Sicer pa je res presmešno, če ima g. župnik kmete za take tepce, da bi ne mogli napisati niti najnavadnejšega dopisa. Ne, gospod župnik, takih kostrunčkov ni pri nas.

(Murski straži.) Od enega naših pristašev smo prejeli naslednji dopis: »Uredništvu »Kmetijskega lista« v Ljubljani. V zadnji številki vašega cenjenega lista ste priobčili daljši članek pod naslovom »Murski straži«, v katerem govorite o nekem g. Bendetu kot uredniku imenovanemu »Murske straže«. Iz svojega vojaškega službovanja pred preobratom v južnih delih naše Jugoslavije se spominjam na nekega R. Bendeta, ki je bil vsled raznih lepih deliktov in predolgih prstov obsojen v dveletno ječo. Pri preobratu, v takratni vseobčni zmecnjavi, pa je bil z vsemi jetniki osvobojen. Dotičnik je doma s Stajerskega, nekje blizu Maribora. Svoj čas je bil »orel«. Star je približno 30 let in bolj slabega pogleda. Vsled tega Vas prosim, g. urednik, da bi poizvedeli, jeli urednik »Murske straže« s tem mojim znanem identičen ali pa je z njim le v kakem sorodstvu. V primeru, da je to eden in isti »Bende«, Vam bom postregel s tako »mičnim« zgodbicami tega »poštenjaka«, da boste do smrti obžalovali, da ste s polemiko s takim človekom umazali Vaš pošten list.« Sledi podpis. — Ker nam je oseba urednika »Murske straže«, g. Bendeta, popolnoma neznana in ker smo mnenja, da tudi klerikalci ne morejo sprejemati oseb s takimi »zgodbicami« za urednike-vod-

nike svojih listov, smo uverjeni, da ta Bende ni identičen z urednikom «Murske straže». Vsekakor pa prosimo uredništvo «Murske straže», naj nam ono samo to zadevo pojasni in nam tako prihrani delo, ki bi ga imeli s polsvedovanjem.

(Slovenska eskomptna banka) je otvorila v Novem mestu svojo podružnico. Opozarjamo na naš tozadevni inšerat.

Politične vesti.

(Ustavotvorna skupščina.) V sled pravoslavne Velike noči je odgodena ustavotvorna skupščina. Dne 12. t. m. bo važna seja ustavotvorne skupščine, na kateri se bo glasovalo o načelnem sprejetju ustave. Kakor vse kaže, je večina za sprejetje ustave zagotovljena.

(Mrmoljev govor.) Kako velik vtisk je napravil v zbornici Mrmoljev govor, se vidi iz uvodnika uglednega zagrebškega dnevnika «Riječi», kjer posveča beogradskega listov dopisnik Mrmoljevemu govoru cel uvodnik. Enako so tudi radikalci polni hvale o lapidarnem govoru Mrmoljevem, ki je bil na vsak način eden najpomembnejših, kar jih je bilo govorenih v ustavotvorni skupščini.

(Pogajanja med vlado in mohamedanci iz južne Srbije) se nadaljujejo in upati je na ugoden potek. Na vsak način pa bodo mohamedanci glasovali za ustavo.

(Zemljoradniki) bodo po večini glasovali za ustavo in lahko mogoče je, da doživimo pri glasovanju za ustavo slično cepitev «Zemljoradniškega kluba», kakor se je to zgodilo pri glasovanju glede «obznanen».

(Značilno.) «Slovenec» se zelo rad ponaša s svojimi stiki z zemljoradniki, še bolj pa mu diši, da bi mogel z njih pomočjo kovati kapital proti nam. Cisto brezuspešno podjetje! Zemljoradniki so namreč klerikalcev prav tako siti kakor mi in do sedaj so skoraj vsi zemljoradniški govorniki pričeli in končali svoj govor z napadi na naše klerikalce. In obdelovali so jih prav pošteno in brezobzirno. Seveda o vsem tem «Slovenec» lepo molči. Neši poslanci pa žive še naprej v najboljših stikih z zemljoradniki in do sedaj ni še nihče le-teh napadel naše, pač pa redno klerikalce. Da sta se zalele proti nam Avramovič in Komandirič, to je le izjema, ki kot taka potrjuje, da smo mi in zemljoradniki še vedno v bistvu eno.

(Sporazumna ustava.) Glavni nasprotniki ustavnega načrta poudarjajo venomer, da mora biti dosežena ustava s pomočjo sporazuma vseh strank. Ker bi bilo na vsak način dobro, da bi se to tudi doseglo, je vlada že znatno popustila, saj je ostala le ena petina vladnega ustavnega načrta neizpremenjena. Sedaj pa je nalog opozicije, da tudi ona popusti, ker drugače je sporazum nemogoč. Če samo eden popušta, drugi pa trdovratno vztraja, potem je sporazum nemogoč. Zato opustite, opozicionalci, besede in pričnite z dejanji!

(Izpremembe v ustavnem načrtu.) Dasi je vlada že silno popustila, je vendar pripravljena dovoliti še nove izpremembe. Skoraj gotovo bodo izpremenjene določbe o tisku, ki je premalo svoboden, in upajo tudi, da popuste radikalci v vprašanju glede naziva naše države.

(Naš vojni minister umrl.) General Branko Jovanović, dosedanjí vojni minister, je, zadet od kapi, nenadoma umrl. Pokojnik je bil odlični vojak, velik rodoljub in znameniti človek. Beograd mu je priredil sijajen pogreb, dokaz, kako je bil splošno spoštovan. Slava njegovemu spominu!

(Posle vojnega ministra) je prevzel začasno minister za notranje zadeve Drašković.

(Invalidom) so se počeni s prvim majem znatno povišale pokojnine. — Pokojnine državnih nastavlencev pa se bodo od sedaj izplačevale v dinarjih, namesto v kronah.

(Reka.) Nasilje fašistov na Reki cvete. Na glavo Zanelle, ki je zmagal pri reških volitvah, so razpisali fašisti nagrado 20.000 lir. Zanelle je moral zaradi tega pobegniti v Jugoslavijo. V protest proti nasilju fašistov, je proglašena na Reki splošna stavka. Laško vojaštvo se je vrnilo na Reko, na kar je bila odpravljena diktatura fašistov. Trpljenje naših ljudi pa s tem ni odpravljeno in zato je skrajni čas, da ukrene naša vlada v varstvo naših ljudi vse potrebno.

(Trgovinska pogajanja z Italijo) so prekinjena in se bodo pričela šele takrat, ko bodo izpraznili Italijani vso Dalmacijo, kakor to zahteva rapalska pogodba.

(Za izpraznitev severne Dalmacije) to je poslednjega ozemlja, ki ga morajo Italijani še izprazniti, se vodijo uspešna pogajanja v Rimu. Našo vlado zastopata Antonijević in Slovenec dr. Ribarž.

(Velikansko navdušenje v novoosvojenih krajih.) Kamorkoli v izpraznjene dele Dalmacije so došli naša vojska in naša oblastva, povsodi je ljudstvo z največjim navdušenjem pozdravilo zastopnike naše države, svoje rešitelje. Med vojaki je zelo veliko Slovencev, katere odrešenci posebno toplo sprejemajo.

(Bolcanski dogodki.) V Bolcanu (Bozen) na Tirolskem so napadli fašisti z revolverji in bombami Nemce in pri tem ubili učitelja Inerherja mnogo drugih ljudi pa ranili. Zločinski napad fašistov je izzval med tirolskimi ljudstvom tako burjo ogorčenosti, da se je čutila rimska vlada prisiljena — čujte in strmite! — nastopiti proti fašistom. Zgodila se je celo nezaslišana, da so dva fašista zaprli. — Še bolj kakor med tirolskimi Nemci, divjajo fašisti nad našimi ljudmi. Toda laška vlada tega noče videti in niti v glavo ji ne pade, da bi kaznovala fašiste. Slovenci smo jim pač še vedno samo «prokleti ščavi», dočim imajo italijanski analfabeti pred Nemci respekt. Temu smo v mnogem oziroma krivi sami, ker ne spoštujemo samega sebe dovolj in ker ne skrbimo za zunanji ugled države. Bolcanski dogodki nas resno svare, da se že enkrat zavemo svoje naloge, to je, da se strnemo v odločnem in smotrenem delu.

(Na Koroškem.) v bivši plebiscitni coni (A in B), so bile občinske volitve. Po nemških poročilih so potekle volitve mirno. Večino koroških občin so dobili socialni demokratje in takozvani meščani.

(Pri volitvah v Nemški Avstriji) so pridobili socialni demokratje nad 27.000 glasov, dočim so klerikalci in nacionalisti nazadovale za 30.000 glasov. Od vseh oddanih glasov so dobili: socialni demokratje 37, krščanski socialisti 48-9 in nemški nacionalisti 12-7 odstotkov.

(Novi nižjeavstrijski deželni zbor.) ki je bil izvoljen v nedeljo, šteje 60 poslancev; med njimi je 22 socialnih demokratov, 32 krščanskih socialistov in 6 Velenemcev.

(Na Tirolskem) so priedili plebiscit glede priključitve Tirolske k Nemčiji. Plebiscit se je izrekel z velikansko večino za priključitev k Nemčiji.

(Na Gorenjeavstrijskem) nameravajo prirediti plebiscit za združenje z Nemčijo.

(Po grškem vzoru) nameravajo Madžari s plebiscitom doseči vrnitev Karla Habsburškega. Madžari upajo, da bo ententa, če se izreče ves madžarski narod za Karla, privolila v njegovo vrnitev, kakor se je to zgodilo na Grškem s kraljem Konstantinom. Da bi bila velika ententa popustljiva, je že mogoče, toda mala ententa tega nikdar ne dovoli in to je zadosti, da ne bo Karel nikdar več kralj Madžarske.

(Mala ententa) se je razširila in jo tvorijo sedaj Jugoslavija, Češka in Rumunska.

(Boj zaradi vojne odškodnine) se nadaljuje. Nemci so stavili nove predloge v katerih že, znatno povišujejo odškodnino, ki so jo pripravljali plačati. Zavezniki, na čelu jim Francozi, pa še niso zadovoljni in zahtevajo brezpogojno izpolnitev svojih zahtev. Da podpro te, so Francozi mobilizirali dva letnika in na nemški meji stoji novih 50.000 vojakov, pripravljenih za zasedbo najbogatejše nemške pokrajine, to je rurskega ozemlja.

(Poslopie avstrijskega poslaništva) v Beogradu so zavezniki prisodili nam.

(Na Poljskem) se bodo vršile v kratkem državnozborske volitve. Volilni boj se je že pričel. V njem nastopajo kot glavni tekmeči: stranka Velike Poljske, ljudska stranka (kakor naša samostojna) in socialno-demokratska stranka. Stranka Velike Poljske je nacionalistična in zahteva Vilno, Belo Rusijo in Ukrajino. Njeni najodličnejši voditelji so Paderewski, Dmowski, Korfanti in Trockiński. Ljudska stranka, ki jo vodi Vitoš in Dabski, zahteva demokratizacijo in reformo uprave.

Socialiste vodijo Dašinski, Perl, Diamant, Moračewski (dosti judov), ki zahtevajo socializacijo. Poznavalci razmer računajo, da izide iz volilnega boja ljudska stranka kot najmočnejša.

(Konec komunizma na Ruskem.) Sicer vladajo Rusijo še vedno rdeči trinogi, toda načelno je komunizem pokopan. Po najnovejših sklepih sovjetske vlade se prizna kmetu 30 odstotkov pridelkov kot lastnino, ki jo sme uporabiti le za sebe, 10 odstotkov pridelkov sme prodati in le 60 odstotkov naj pripade državi. Kmetje naravno s tem še niso zadovoljni in zahtevajo, da je vseh 100 odstotkov njihovih. Ker boljševidom ne preostaja drugega, bodo gotovo izpolnili zahteve kmetov. S tem bi bil komunizem neslavno pokopan.

Gosenice resna nevarnost za vinogradarstvo.

V dopolnitev svojega zadnjega poročila o gosenicah pedicah naj navedem danes še naslednje podatke o nastopu gosenice pedica po tukajšnjih vinogradih. Po vestnih zapisnikih se je pokončalo letos v tri orale obsejajočem vinogradu Pernaverjevem pri Pišecah, ki ima krasno solnčno in začetno južno lego, čez 600 gosenic pedicev. Čez polovico so jih v dveh urah nabrali šolarji, ostale pa delavci in delavke. Med 600 gosenicami je bilo samo nekaj rjavih, kosmatih, z belimi pikami, menim neznanih in ena blede-rjava za prst debela sovka. Sovke so čez dan skrite v zemlji in pridejo samo ponoči na trsje žret. Po pet gosenic je bilo kar na enem samem trsu. Oklestile so dobršni del trsja tako čisto do golega, da izgleda trsje sedaj, kakor da bi mu bil kdo nalašč s koničastim nožem vse oči povrtal. Od tako uničenega trsja pač ni pričakovati roda. Prejšnja leta po višjih legah navadno ni bilo skoraj nič gosenic. Letos pa so nastopile vsepovsod in napravile ogromno škodo, posebno v solnčnih in zavetnih legah. Prepričan sem, da postane gosenica pedica v doglednem času nad vse resna nevarnost za naše vinogradarstvo, ako se bo razmnoževanje gosenic stopnjevalo v takšni meri kakor letos. Edini uspešni pripomoček v tem primeru so ptice, zlasti senice (velika senica) in brglezi ter začasno obriranje in pobiranje gosenic po ljudeh. Seveda se mora to pobiranje izvršiti že ob raztavi v toplih dneh. Križ je pri tem le, da so prav redki ljudje s tako ostrimi očmi, da bi mogli zapaziti komaj centimeter dolgo, tenko, rjavo-sivo gosenico. Na najezdnike ne smemo računati, ker jih je baš v tem času še premalo. Najezdniki so namreč majhne ose, ki ležejo svoja komaj vidna jajčeca v kožo dobrorejenih gosenic, n. pr. kapusovega belina. Ličinke žive v gosenici in jo uničujejo. Poznejše obriranje ne zaleže dosti. Zaradi izvrstne zaščitne barve se spregleda pri še tako vestnem in natančnem obriranju gotovo dosti gosenic. Naše upanje ostanejo torej le ptice, ki so za to ustvarjene. Varujmo zategadelj naše prekoristne ptice vsekdar in vsepovsod! Krmimo jih pozimi z bučnicami, solnčnicami itd. Spomladaj pa jim nudimo s pravilno napravljenimi valilnicami dosti priložnosti za gnezdenje, kajti potem bodo ostale tudi čez pomlad in poletje pri nas in pri svoji veliki požrešnosti uničile na milijone škodljivih gosenic. Znano je, da sinice, zlasti velika sinica, gnezdijo kar trikrat na leto in da odgoje lepo število mladičev, ker so zelo plodne. Pozneje enkrat bom popisal, kakšne valilnice so sinicam najbolj po volji ter kam in kako se naj obešajo.

Vinogradarji, lepa perspektiva se nam letos kaže! Gosenice so napravile svoje. Mraz se že precej pozna, ponuja se nam vsako jutro in nam lahko v eni noči vzame vse. Kje je še 24. maj? Rjavih hroščev je vsak dan več. Gotovo bodo letos nastopili i drugi živalski in rastlinski škodljivci z vso močjo. Proti toči tudi nismo zavarovani z žično mrežo. Draginja vseh vsakdanjih potrebščin raste rapidno, delavci so vedno dražji itd. itd. In vino pa naj bo — poceni! Medved.

(Dohodki take) so znašali meseca marca v vsej državi 15.058.494 dinarjev. Od dne 1. junija preteklega leta, pa do meseca marca t. l. so znašali ti dohodki 112.994.212 dinarjev, dočim je bilo v proračunu predvidenih le 48 milijonov 325.083 dinarjev.

(Varuj se pred madžarskimi bankovci!) Madžarska je naravnost preplavljena s ponarejenimi bankovci. Zato jih ne sprejemajte, če niste po natančnem pregledu trdno prepričani, da so pravi!

(Vrednost denarja.) Nemška marka 219 do 221 vinarjev; dolar 137-75 naših kron; avstrijska krona 23 vinarjev; carski rublji 60 do 65 vinarjev; češka krona 192 vinarjev; francoski franki 10-50 naših kron; laška lira 665 do 670 naših vinarjev.

(Uvozna carina še ni določena.) Generalno ravnanje carin je pozvalo vsa podjetja, da predložijo svoje predloge glede zaščite domače industrije med 2. in 10. majem. Nad vse koristno bi bilo, če bi tudi konsumenti povedali svoje mnenje. Da bi nas industriji še naprej odirali — je čisto odveč!

(Izvoz suhih sliv.) Železniška ravnateljstva so dobila nalog, da dajo izvoznikom za izvoz sliv potrebne vagonne. Na severnih tržiščih vlada za naše slive veliko zanimanje. Računa se pa, da bo letošnji izvoz suhih sliv, manjši od lanskega.

(Uvoz pohištva, okvirjev, lesene galanterije) v Italijo je prepovedan, dovoljen pa je uvoz netapečiranega pohištva in njega delov.

(Nova podjetja.) V Sremskili Karlovcih so si ustanovili mizarji mizarso zadrugo in lastno tvornico za mizarске izdelke. — V Osijeku se je osonala tvornica za likerje in esence, «Murza». Tvornica bo izdelovala najfiniješe proizvode. — «Mirja», lesna trgovina in industrijska družba, se je ustanovila v Ljubljani. Industrijski obrati družbe se nahajajo na Rodici pri Domžalah.

(Dobro se obnašaj bankam.) Čisti dobiček Ljubljanske kreditne banke znaša skoraj 10 milijonov kron. Izplačala se bo 12 in polodstotna dividenda. — Jugoslovenska banka v Osijeku je naredila pretečeno leto 21 milijonov kron čistega dobička in bo izplačala svojim delničarjem 15odstotno dividendo. — Prvo hrvatsko delniško društvo za trgovino z železnino, ki ima svojo podružnico v Kamniku na Gorenjskem, izplačuje letos 16odstotno dividendo. — Cvete kupčija bankam, pa se nekateri še čudijo, kako to, da moremo govoriti o bankokratih. Stevilke govore jasno in kdor teh ne vidi, je slep.

(Ljubljanski trg) je bil pretečene dni z mesom zelo dobro založen. Meso

čaj ne bo vršil. Več kot 20 deklet se ne sprejme. Pouk bo trajal od osmih zjutraj do petih popoldne, da bodo mogla dekleta iz bližnje okolice prenočevati doma. Vse natančnejše pogoje se zve pri voditeljici gospodinjkega tečaja v Ptuj (velika vojašnica, prvo nadstropje).

(Mostnina na Dorlu čez dravski most) se z dnem 1. maja opusti. Okrajni zastop v Ptuj je v seji dne 25. aprila sklenil opustiti mostnino, ker je to srednjeveška institucija, ki ovira le promet in vzbuja ljudsko nevoljo, koristi pa ne donaka nobenih. S tem bo ustrezno dolgoletni zahtevi prebivalstva. Upamo, da bo storilo enako tudi mesto Ptuj in odpravilo mostnino čez Dravo v Ptuj. Za to bo zelo gotovo hvaležnost vsega prebivalstva ptujskega okraja.

(Živinorejci ptujskega okraja) se nameravajo dne 17. maja odpeljati v Solčavo in Luče, da si ogledajo tamšnjo plemensko živino in jo tudi nakupijo. V ptujskem okraju smo po Orničevi zaslugi prišli tako daleč, da nimamo nobene dobre in koristne pasme več ter zaradi tega tudi manjše dohodke iz živinoreje. Da se napaka prejšnjih let popravi in da se dobi zopet dobro plemensko živino, ki v naših krajih uspeva, to je marijadvorske ali muredolske pasme, se priredi poučno potovanje v navedene kraje pod vodstvom živinorejskega inštruktorja g. Zupanca. Potovanje bo trajalo najbrž tri dni. Živinorejci, udeležite se tega potovanja polnoštevilno, ker vam bo le v korist! Prijaviti se je treba takoj pri okrajnem zastopu v Ptuj, kjer se dobe tudi natančnejši podatki.

(Trška občina ljutomerska) naznanja, da bo dne 17. maja v Ljutomeru velik konjski sejem. Konjerejci! Ker bo ta sejem velikega pomena za našo konjerejo, zato skrbite, da se bo prigladlo na sejem veliko naših lepih konj! Pričakujemo znatno udeležbo kupcev iz tuzemstva in inozemstva.

(Naših bankovcev) je bilo dne Sega aprila v prometu za 3.712.667.910 dinarjev. V enem tednu se je zvišalo število bankovcev torej za 212.311.670 dinarjev, kar pomeni največji tedenski povešek.

(Število avstrijskih bankovcev) se je zopet zvišalo za dva tisoč milijonov kron. Avstrijski so tako dosegli že vsoto 41 milijard. Vsa čast tiskarnam, ki tako dobro delujejo!

(Dohodki take) so znašali meseca marca v vsej državi 15.058.494 dinarjev. Od dne 1. junija preteklega leta, pa do meseca marca t. l. so znašali ti dohodki 112.994.212 dinarjev, dočim je bilo v proračunu predvidenih le 48 milijonov 325.083 dinarjev.

(Varuj se pred madžarskimi bankovci!) Madžarska je naravnost preplavljena s ponarejenimi bankovci. Zato jih ne sprejemajte, če niste po natančnem pregledu trdno prepričani, da so pravi!

(Vrednost denarja.) Nemška marka 219 do 221 vinarjev; dolar 137-75 naših kron; avstrijska krona 23 vinarjev; carski rublji 60 do 65 vinarjev; češka krona 192 vinarjev; francoski franki 10-50 naših kron; laška lira 665 do 670 naših vinarjev.

(Uvozna carina še ni določena.) Generalno ravnanje carin je pozvalo vsa podjetja, da predložijo svoje predloge glede zaščite domače industrije med 2. in 10. majem. Nad vse koristno bi bilo, če bi tudi konsumenti povedali svoje mnenje. Da bi nas industriji še naprej odirali — je čisto odveč!

(Izvoz suhih sliv.) Železniška ravnateljstva so dobila nalog, da dajo izvoznikom za izvoz sliv potrebne vagonne. Na severnih tržiščih vlada za naše slive veliko zanimanje. Računa se pa, da bo letošnji izvoz suhih sliv, manjši od lanskega.

(Uvoz pohištva, okvirjev, lesene galanterije) v Italijo je prepovedan, dovoljen pa je uvoz netapečiranega pohištva in njega delov.

(Nova podjetja.) V Sremskili Karlovcih so si ustanovili mizarji mizarso zadrugo in lastno tvornico za mizarске izdelke. — V Osijeku se je osonala tvornica za likerje in esence, «Murza». Tvornica bo izdelovala najfiniješe proizvode. — «Mirja», lesna trgovina in industrijska družba, se je ustanovila v Ljubljani. Industrijski obrati družbe se nahajajo na Rodici pri Domžalah.

(Dobro se obnašaj bankam.) Čisti dobiček Ljubljanske kreditne banke znaša skoraj 10 milijonov kron. Izplačala se bo 12 in polodstotna dividenda. — Jugoslovenska banka v Osijeku je naredila pretečeno leto 21 milijonov kron čistega dobička in bo izplačala svojim delničarjem 15odstotno dividendo. — Prvo hrvatsko delniško društvo za trgovino z železnino, ki ima svojo podružnico v Kamniku na Gorenjskem, izplačuje letos 16odstotno dividendo. — Cvete kupčija bankam, pa se nekateri še čudijo, kako to, da moremo govoriti o bankokratih. Stevilke govore jasno in kdor teh ne vidi, je slep.

(Ljubljanski trg) je bil pretečene dni z mesom zelo dobro založen. Meso

je bilo prvovrstno. Kilogram govedine je stal od 28 do 32 kron. Tudi ostalega mesa je bilo dovolj in se je prodajalo po stari ceni. — Moka št. 0 je bila po K 17-50 kilogram. Moka ni bila vedno najboljšje vrste. V ostalem so ostale cene neizpremenjene.

(Živinski sejm v Mariboru.) Povprečne cene za kilogram žive teže so bile takele: volji, debeli od 16 do 18 K, polpitani od 16 do 17 K, plemenski od 15 K do K 17-50, klavne krave, debele od 17 do 18 K, plemenske od 12 do 16 K, mlazne od 10 do 16 K, breje od K 14-50 do 15 K, mlada živina od 16 do 17 K, za teleta po 17 K. Mesne cene: Prvovrstno volovsko meso 27, drugovrstno 25 K, bik, krave in telice 24 K, teletina prve vrste 25, druge vrste 23 in sveže svinjsko meso 32 kron.

(Cene lesa.) Hrastova debela prve vrste od 1600 do 2800 K, druge vrste od 800 do 1000 K, fino hrastovo blago od 6000 do 6500 K, izbrano od 12.000 do 15.000 K; hrastove deske do 5 cm 3000 do 4500 K, nad 5 cm 4000 do 5000 K, sirovi frizi 3000 do 3500 K, štafil 4200 do 5000 K; bukova debela I. razreda 450 do 600 K, parjena 2000 do 2100 K; javor I. razred 1000 do 2000 K za kuhični meter; železniški pragi: hrastovi 150 do 200 K, bukovi 105 do 130 K za kos; oglje 15.000 do 17.000 K za vagon.

(Cene sladkorja) padajo v Ameriki vsled majhnega števila kupcev stalno. Padle so že na okroglo 6 centov. Na Francoskem pa je ostala cena sladkorja neizpremenjena, to je 225 frankov za 100 kilogramov (približno 22 naših kron kilogram). V splošnem se je povsod pomnožila količina sladkorja. Tako so na Češkem posejali letos sladkorne pese za 10, v Holandiji za 25, v Nemčiji za 15 in v Belgiji za 25 odstotkov več, kakor pa lansko leto.

(Madžarska letina) bo po poročilih madžarske vlade primeroma ugodna. Mraz in suša sta škodovala detelji, sadje pa ni trpelo vsled elementarnih nezdod in kaže najlepše.

(Zvišanje železniške vozarine.) S prvim majem je zvišalo železniško ministarstvo vozarino za vse luksuzne vlake, to je za vlake, ki imajo le prvi razred ali spalne, jedilne in salonske vagonne, za 25 odstotkov. Prav tako! Lahko bi jih zvišali tudi za 50 odstotkov!

(Prekomorsko prevoznino) za Ameriko so zvišali za 16 dolarjev pri toni.

(Proizvod volne znaša na Madžarskem) 5.000.000 kilogramov. Polovica te volne se porabi doma, polovica pa se izvozi.

(Uvoz Avstrije v našo državo) je znašal leta 1919. 316.400.000 avstrijskih kron na kontingentiranem blagu, leta 1920. pa že 3.135.000.000 avstrijskih kron. Ravno toliko je iznašal tudi uvoz nekontingentiranega blaga. Kakor se vidi, redimo Avstrijo še nadalje.

Raznoterosti.

(D' Annunzio.) Žalostni reški junak se zopet ženi. To pot je našla milost v njegovih pohlepnihih očeh 20letna igralca Bakara, dočim ga je morala njegova dosedanja žena Marija di Galese zapustiti. Kakor se vidi, ni D' Annunzioja starost izpametovala.

(Fašisti.) Ker se v zadnjem času mnogo čuje o fašistih, zato smatramo za potrebno, da pojasnimo, kdo in kaj so fašisti. Ime «fašist» izhaja od laške besede fascio, kar pomeni po naše sveženj, v prenešenem pomenu pa zveza ali savez. Nekdanji vojaki, osobito dobrovoljci, so namreč osnovali v Italiji Zvezo bojevnikov (Fascio di combattenti), ki v začetku ni imela nobenega političnega ozadja. Ko pa je začelo v Italiji komunistično gibanje stalno naraščati in ogrožati celo že državo, tedaj je pričela Zveza tudi s političnim delom. Zveza je postala glavna vladna opora proti vsem «protidržavnim» elementom, med katere so šteli komuniste in Jugoslovane na zasedenem ozemlju. Oboroženi od nog do glave, so pričeli sedaj fašisti, kakor jih na kratko imenuje vsa Italija, s čisto svojevrstnim načinom boja, ki pozna pravih pravzaprav le eno sredstvo, to je nasilje. V vsakem mestu se je osonala fašistovska organizacija, v katero so vstopili po večini uradniki in študentje. Ker pa le-ti ne morejo in tudi ne smejo javno izvrševati nasilja, so se osnovali povsodi posebni oddeki, takozvane «nastopajoče kompanije», ki vrše še danes vse nasilje in katerih žalostna zasluga je, da je bilo v Italiji požganih toliko hiš in umorjenih toliko ljudi. Naravno je, da pošten človek ne more izvrševati nasilja. Zategadelj so tudi člani «nastopajočih kompanij» samo taki ljudje, ki niso za nobeno delo in ki hočejo živeti od brezdelja. Vlada, ki s pomočjo fašistov nastopa proti komunistom, plačuje fašistom dnevno po 40 lir ali okoli 250 naših kron. Poleg tega imajo fašisti prosto hrano, stanovanje in obleko. Ni čuda, da ne zmanjka fašistov, saj je v Italiji sodrge dovolj. Obupno je le to, da gospodarji ta sodrge sedaj nad našimi ljudmi.

žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, budiljke, zlatnino in srebrnino

kapite najceneje pri trvdki

Ivan Pakiž

v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Proda se kosilnica

„Dering“ Ideal,

ki je v popolnoma dobrem stanju. Mihael Kavčič, Koseze pri Ljubljani.

Krava (dobra mlekarica) s teletom se proda v Spodnji Siški, Jarnejeva ulica št. 45.

Trgovina z železnino
Erjavec & Turk
„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvazov trg št. 7

nasproti križanske cerkve (proj. Hammer-schmidt-Mühlstein).

Zaloga cementa in karbida.

Večje posestvo

z vsemi potrebnimi poslopji se ugodno proda. — Kje? pove Andrej Jaro, Novo mesto št. 109.

Azbestne plošče

najboljše vrste za kritje hiš v velikosti 40 x 40 cm ima vedno po najnižjih dnevni cenah v zalogi Frano Fujan, krovec na Illovi št. 48 pri Ljubljani.

Prvovrstna
Es-ka
kolesa

Najfinije
predvojnica
kvalitetno blago.

J. GOREC
Ljubljana

Gospodarska cesta 14.

Ruberoid

najboljše in najcenejše strešne lepence.

Mnogo milijonov štirjaških metrov je založenih v vseh deželah.

Dobavlja ga točno

FRANC GULDA v Mariboru.

Velika zaloga gumijevih trakov za cepljenje trt.

Po najnižjih dnevni cenah jih nudi na drobno in na debelo

M. Kuštrin v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20, telefon št. 470.

Podružnica v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 9.

Za trgovce poseben popust.

Za
birnance
vseh vrst
obleke
v zalogi.

Velika izbira modnih in sportnih oblek lastnega izdelka za gospode. — Angleško sukno. — Lister. Znižane cene! Zahtevajte vzorce!

I. Kranjska razpošiljalna
SCHWAB & BIZJAK
Ljubljana, Dvorni trg 3.
Lastni modni atelje.

A. Drogenik

„pri Solcu“

CELJE, Glavni trg.

Velika zaloga vsakovrstnega tuzemskega in inozemskega manufakturnega blaga, kakor: moškega sukna, belega, pisane platna, hlačevine, tiskovine, barhanta, moškega in ženskega perila, moških in ženskih nogavic, navadnih in svilenih rut ter krojaških potrebščin na debelo in na drobno.

Strojne tovarne in livarne d. d.
Ljubljana

Telefon
int. 230.

Dunajska cesta št. 35.

Brzjavke:
„Stroj“.

Stroji za obdelovanje lesa, specialni stroji za fabricacijo upognjenega pohištva in lesenih cvekov, stiskalnice za klobuke. Francisove in Peltonove turbine.

Naprave za mline in žage.

Razne armature, sesalke, ognjegasne brizgalnice itd.

Zvonovi v vsaki velikosti.

Za pomlad in poletje

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskano v najnovejših vzorcih in bogati izberi, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste rute za na glavo itd. Opozarjamo tudi na — — — raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah. — — —

A. & E. Skabernè

velotrgovina z manufakturnim blagom

v Ljubljani, Mestni trg št. 10.

Najcenejše pleskanje železa.

PHYLLIGRAFIT

specialna barva proti rji.

Samo enkratno pleskanje za pet let, brez uporabe minija.

Domač izdelek, v inozemstvu priznan.

„PROMET“,

tehn.-industr. podjetje, družba z o. z. v Ljubljani.

Rovine, gume, barve, kemikalije, strojna olja, bencin.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Telefon int. št. 3 **Ljubljana** Telefon int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevni cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov za suknje, igel, modnega blaga, finih žlic, toaletnih in čevljarških potrebščin in orodja.

Na debelo in na drobno.

Za obilen obisk se priporoča trdka

Josip Petelinc

tovarniška zaloga šivalnih strojev v LJUBLJANI, Sv. Petra nasip št. 7.

Zastopstvo največje dalmatinske tvornice portlandskega cementa „Split“

nudi vsako količino svojega prvovrstnega izdelka la marke „Salona“ po konkurenčnih cenah franco vagon poljubna postaja Slovenija.

Dr. Fran Jenko, import,

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, I. nadstropje, hodnik na desno.

Družba „IMPEX“

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10

kupuje vsakovrstno klavno živino in prasiče po najvišji ceni.

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani.

Otvoritev dolenske podružnice.

Upravni svet Slovenske eskomptne banke v Ljubljani naznanja, da otvori s 1. majem t. l. svojo

podružnico v Novem mestu

v hiši trgovca g. Alfonza Oblaka na Glavnem trgu. Podružnica se bo bavila z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli.

Upravni svet.